

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bulev. Regele Ferdinánd (József Mherceg-ut) 4. Telefon: 151. — Szerzőnycím: Közlöny, Arad —: Az Aradi Nyomda vállalat tulajdona. Előfizetés a postafiókba. Megjelenik vasárnap reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 840, félre 420, negyedévre 210, havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. többi —: Egyszer 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. —: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerinti —:

49-ik évfolyam, 194. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

* Szerda, 1933. augusztus 30

Nincs ok kormánybukásra Tilea alminiszter szerint

A miniszterelnökségi államtitkár optimista nyilatkozatot adott a belföldi sajtó számára — Életbeléptetik a numerus clausust —
Serban miniszter nem megy Szegedre

Maniu megszólal és vizsgálatot követel

Kolozsvárról jelentik: Tilea államtitkár Bucurestibe való elutazása előtt részletes nyilatkozatot tett a sajtó munkatársai előtt az összes aktuális problémákról. Megerősítette azt a hírt, hogy

a parlament megnyitását egy hónappal elhalasztották. A parlament mindkét háza ezért nem október tizenötödikén, hanem november közepén fogja ülészakát megnyitni.

— Nálunk az a szokás, — mondotta indokolásképpen Tilea államtitkár — hogy a parlament november tizenötödikén kezdje meg működését.

Azokra a hírekre vonatkozólag, amelyek közeli kormányváltásról emlékeztetnek meg, az államtitkár a következőket mondotta:

— Rendszerváltozás többféle okból következhet be. Ha a mai politikai helyzet tekintetében, nem látom a rendszerváltozás egyik okát sem fennforogni. A kormány és a kormánypárt változatlanul népszerűek, a rokonszenveszülárddá teszi a kormány pozícióját. Ez a legjobban ki fog tűnni a legközelebb megartandó időközi választások eredményeiből, amelyek

be fogják bizonyítani, hogy a kormány és pártja teljes mértékben bírja a bizalmat.

— Nem látom más vonatkozásban sem a kormányváltás rugóját. Teljesen biztosítottuk az állami alkalmazottak helyzetét. A tisztviselők pontosan meg fogják kapni fizetéseiket, a nyugdíjasok járandóságait. Gazdasági szempontok sem gyöngítik a kormány pozícióját. Tényilagosan mérlegelve a helyzetet, megállapíthatjuk, hogy a gazdasági szituáció javult, a magánkezdeményezés nagyobb erőre tett szert. A kompenzációs rendszer is eredményt ér el. Minden jel arra mutat, hogy a gazdasági élet túl van a válságon és a krízis már a múlté.

— A transzfermoratórium sem lehet oka a kormány esetleges visszalépésének.

Romániának ezt az elhatározását kifogásolni lehet és támadásul is szolgálhat: külföldi politikai körök részéről, de ezzel szemben meg lehet állapítani, hogy az országok politikailag felelős tényezői egyhangulag tudomásul vették Romániának ezt a lépését. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a moratórium nem a külföldi nemzeteket, hanem csak a külföldi államok hitelezőit érinti. Románia azonban nem az egyetlen nemzet, amely ehhez az eszközhöz fordult. Lehet-e elképzelni, hogy egy kormány megbukjon akkor, amikor az ország érdekében nagyfontosságú lépésre határozza el magát?

— Ami a közrendet illeti, — folytatta Tilea —

tíz esztendő óta nem volt oly rend és nyugalom az országban, mint jelenleg.

Kormánybukás oka lehet esetleg az is, hogy az alkotmányos tényező bizalma a kormánnyal szemben. Megnyugtató ez a körülmény a legárvolabbezzett be, a legjobb alkotmányos változatlan. Külpolitikai okok

sem játszódhatnak közre, egy esetleges kormánybukáshoz, mert ilyenek nincsenek.

A kormány és a külföldi államok között a legteljesebb összhang uralkodik.

Szóval, sehol semmi változás.

Az államtitkár kijelentette ezután, hogy a romániai egyetemeken tényleg életbe léptetik a numerus clausust.

Ez a korlátozás azonban nem viseli faji, vallási, vagy kulturális karaktert. Csupán arról lesz szó, hogy

az egyetemi hallgatók számát csökkentik.

Bucurestiből jelentik: Maniu Gyula levelet írt Samsonovici hadügyminiszterhez, akitől megkérdezte, hogy mi az álláspontja azzal a hamis jegyzőkönyvvel kapcsolatban, amelyet a Zeletzky-per ítéleténél Radu-Rosetti védő többször is emlegetett és amelynek fényképét is megmutatta. A védő állítása szerint ugyanis az egyik jegyzőkönyvet meghamisították és idegen kézzel mondatot szúrtak be, amely szerint Zeletzky elismerte, hogy járt Maniu Gyulánál és Boila Romulusnál, akikkel a Skoda-szerződésről tárgyalt. A hadügyminiszterhez írt levelében Maniu kérdést intéz Samsonovici tábornokhoz, hogy miért nem vizsgálta meg az ügyet és miért nem győződik meg róla, hogy történt-e hamisítás és ha igen, akkor miért nem indít eljárást a hamisítók ellen? Ha ellenben hamisítás nem történt, miért nem indít pert Radu-Rosetti ügyvéd ellen magasrangú katonai személyiségek megrágalmazása miatt, Maniu Gyula egyébként Badacsonyból szeptember elsején Szovátára utazik.

Áttörhetetlen páncéltorony-front Németország és Franciaország között

A Saar-vidék problémája körül egyre jobban kimélyülnek az ellentétek. — Hitler: „A Saar-vidéki franciák — németek!” —
Daladier: „A Saar-vidéki németek — franciák!”

Katonai készültségek védik a tiroli városokat az esetleges bajor támadásokkal szemben

LONDONBÓL jelentik: A Daily Express nagy cikkben foglalkozik Hitler harcias beszéde folytán felszínre került Saar-vidéki problémával. A lap azt hiszi, amennyiben az 1935-ben lebonyolításra kerülő népszavazás a Saar-vidék alapzata Németország felé nyilvánulna meg és követelné a Németországhoz való csatlakozást, a Népszövetség kifogást emelne ez ellen és arra való hivatkozással, hogy Németország nem tartotta be a békeokmány alapvető pontjait, megakadályozná a csatlakozást. Ezzel a bonyodalommal a Daily Express szerint, annál is inkább számolni kell, mert bizonyosra vehető, hogy a Saar-vidék hangulata alapján, a népszavazás Németországra nézve kedvező lesz.

A Petit Parisien hosszabb cikket ír Daladier határvidéki látogatásáról,

amely azt a célt szolgálta, hogy a miniszterelnök meggyőződjék Franciaország keleti határainak erősségeiről. A miniszterelnök látogatása során, a legkitünőbb impressziókat szerezhette. Megállapította, hogy az erődítményeket a francia hadipar minden tökéletességével felszerelték.

A határ mentén 500 kilométer hosszúságban vonulnak végig az erődítmények,

anélkül azonban, hogy szembeütően láthatók lennének. Az erődítmények tulajdonképpen földalatti állások, minden fal betonból készült. Ágyuk, gázkartarak földbe ágyazott „páncéltornyok”, tankok húzódnak meg a föld alatt, mindenhová expressz-vonatok vezetnek, szintautók robnak, a közlekedési eszközök szinte

Ezt az általános redukciót az intellektuális körök nyomora és nélkülözése tette szükségessé.

Itt írják meg, hogy Serban Mihály kisebbségi miniszter az eredeti program ellenére, nem utazott el Szegedre, ahol az ünnepségeken kellett volna résztvennie. Szeged város vendége gyanánt. A kisebbségi minisztert vakbél fájdalomak támadták meg és ezért Bucurestibe utazott. Serban minisztert orvosok vizsgálják, hogy megállapítsák, szükség van-e műtét beavatkozásra, vagy sem? Ha a vizsgálat megállapítja, hogy operációra nincsen szükség és a miniszter hosszabb utat tehet vasúton, akkor Serban Mihály a hét végén mégis Szegedre indul, hogy legalább az ünnepi hét végére Szegedre érkezhesse.

Madgearu pénzügyminiszter hosszabb tanácskozást folytatott azzal a bizottsággal, amely szombaton Párisba utazik, hogy Románia külföldi hitelezőivel tárgyalásokat folytasson. A pénzügyminiszter részletes tájékoztatót nyújtott a bizottság tagjainak, amelyek Ghelmegeanu vezetésével indulnak külföldre. A pénzügyminiszter, mielőtt a bizottság utbaigazításához hozzákezdene, hosszabb tanácskozást folytatott Auboin pénzügyi szakértővel.

gombnyomásra indulnak. Az okozott zaj a föld fölött nem hallható. Az erődítmények hónapokig el lehetnek élelem-utánpótlás nélkül, de külön kábel útján érintkezésbe juthatnak a saját parancsnokságukkal.

Veszély esetén az erődítmények környéke vízzel messzire elárasztható. A földalatti állásokba gáz nem hatolhat be.

Daladier nagy meglepéssel nyilatkozott a látottak felett, a hosszas építő munka gyümölcse valóban meghozta Franciaország keleti határainak tökéletes biztonságát.

Daladier miniszterelnök, aki egyébként még mindig Franciaország keleti határerődítményeinél tartózkodik, ma kijelentette a sajtó munkatársai előtt, hogy különösen annak a meleg fogadtatásnak örült nagyon, amelyben Saargemünd lakossága részesítette. Az ottlakó

népesség, franciák és németek egyaránt, a francia föld fiainak érzik magukat.

— A Saar-területen élő németek — mondotta Daladier miniszterelnök — franciáknak érzik magukat és azok is akarnak maradni. Franciaország nem követeli senkitől, hogy hi maradjon akkor, amikor az illető nem érzi ennek a meggyőződésnek benső igazát.

Berlini jelentéseink arról számolnak be, hogy Hess Rudolf, Hitler helyettese értesítette a pártszervezeteket, hogy a párt jelvényei, jelképei, Hitler arcképei propaganda célokra föl nem használhatók.

A tiroli városokat egyébként katonai kényszerrel erősíti meg az osztrák kormány, hogy megvédelmezzék a lakosságot esetleges bajor támadások ellen. Több nemzeti-szociálistát, akik német területre szöktek át, megfosztották állampolgárságuktól azzal az indoklással, hogy a külföldön osztrákellenes magatartást tanúsítottak.

Rintelen Antal dr. stájer tartományfőnököt, az ismert Heimwehr-vezért a legközelebb római követté nevezik ki. Eggermölwald római követ pedig Párisba kerül.

Katonai szövetség Franciaország és Oroszország között

Londonból jelentik: Minden jel arra vall, hogy Szovjetországot, amely esztendő óta gazdasági és politikai szempontból egyaránt talán legfontosabb hátvédje volt Németországnak, Franciaországnak most már nemcsak gazdasági, hanem katonai tekintetben is sikerült a maga oldalára vonni. A Daily Herald párisi jelentésben számol be olyan jelenségekről, amelyek félreérthetetlenül

Franciaország és a Tanácsköztársaságok Szövetségének stratégiai közeledésére vallanak.

A Renault-autógyár a napokban kötötte meg szerződését a szovjetkormány képviselőjével, aki kisebb tankokat és tüzérségi karosszériákat rendelt a francia autógyártól hatalmas összegért. E pillanatban

utban vannak Moszkva felé a francia tegyverkezési ipar szakértői.

akik, mint a szovjetkormány katonai tanácsadói, az eddigi német műszaki tanácsadók helyét foglalják el. A lap végül emlékeztet a francia légügyi miniszter küszöbön álló moszkvai rajrepülésére, amelynek összefüggését ezekkel a jelenségekkel nehéz fel nem ismerni.

A francia-orsz barátkozás e legújabb megnyilatkozásának annál is inkább nagy je-

A rittenbergi kerületben Haas csendőrfelügyelőt bajor rohamosztákosok a határon megkötözték és bajor területre hurcolták.

Az osztrák kormány több Németországba szökött osztrák nemzeti-szociálista vezér állampolgárságát megvonta. Így többek között Alfred Proksch, a nemzeti-szociálista párt felsőausztriai vezére, továbbá Bolek András, a felsőausztriai nemzeti-szociálisták rajparancsnokának és Tremel Sigfried állampolgárságát, aki Hitlerék propagandavezetője volt.

A párisi Liberté arra inti a francia Kormányt, hogy Ausztriának újabb pénzügyi segítséget ne adjon és a francia piacon újabb hiteleket ne engedélyezzen. Ausztria lakossága — írja a francia lap — igen gyenge gát az országot fenyegető veszedelemmel szemben és Németországnak nyolcvan százalékos kilátása van a teljes győzelemre. Ausztriát csak Dollfuss és néhány híve védelmezi. Az ország maga azonban nyomorék, életképtelen és lakosságán egyre jobban a bátortalanlás lesz urrá. Ausztriát idejekorán politikailag kellett volna támogatni, ha el akarják kerülni az Anschluss feltartóztathatatlannak látszó bekövetkezését.

lentőséget kell tulajdonítani, mert abban az esetben, ha

Franciaországnak végérvényesen sikerül a maga szövetségi rendszerébe beillesztenie Oroszországot.

Franciaország nagy diplomáciai hadjárata befejezettnek tekinthető és Németországot éppúgy bekerítették, mint a világháború előestéjén.

Két palesztinai potyautas borzalmas tragédiája a barladi vasúti hid alatt

— A bucaresti-i gyors tetején lefejezte őket a hid vaspillérje —

Tecuciból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt a bucaresti—iasi-i vonalon, amelynek két munkanélküli fiatalember esett áldozatul. Wart Sámuel és Friedmann Ede fiatalemberek elhatározták, hogy Palesztinába vándorolnak ki és ott igyekeznek maguknak egzisztenciát alapítani. A fiatalembereknek az volt a terve, hogy Palesztinában földmunkát vállalnak és így szerzik meg kenyerüket. Először Bucarestbe akartak utazni, azzal a céllal, hogy felkeressék az angol konzult s annak segítségét kérik palesztinai kivándorlásukhoz.

A munkanélküli fiatalemberek azonban nem tudtak pénzt szerezni a palesztinai uthoz és ezért

elhatározták, hogy ingyen teszik meg a Szentföldre az utat. Az éjszaka sötétjében felkapaszkodtak a bucaresti—iasi-i gyors egyik másodosztályú kocsijának tetejére. Amikor a barladi vashidhoz ért a vonat, a két tapasztalatlan fiatalember nem vette észre a hid vaspillérjét, amely mindkettőjük fejét lemetszette. A két holttestet csak másnap délután találták meg a pályaőrök, akik a tragikus eseményről azonnal jelentést tettek az illetékes hatóságoknak. Tekintettel arra, hogy kétségbevonhatatlanul megállapítást nyert, hogy a két fiatalember szerencsétlenség áldozata lett, az ügyészség eltekintett a boucolástól és megadta a temetési engedélyt.

Vasúti tolvaj

Írta: KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

Egy elsőosztályú fülkébe szállt be. Mindig első osztályon utazott. Ez üzleti befektetéséhez tartozott.

Előre ment, be-bekukkantva minden fülkébe. Utána a hordár.

Az egyik fülkében valami magányos öreg urat pillantott meg, három remek bőrönddel, meg egy krokodilbőr kékításkával.

— Ide, — utasította a hordárt.

Az fölrakta a hálóba bőröndjeit. Óriás, mutatós bőröndök voltak, teleregaszta külföldi szállók tarka cimkéivel. Egyébként teljesen üresek.

Amikor elemelte az áldozatok podgyászát s megugrott velük, mindig otthagytott — zálogul, ajándéku — néhány üres bőröndöt. Ezt is beleszámította az üzembőltségbe.

Leült az öregural szemben. A levegőbe bámult. Sohase ismerkedett. Ezt csak a „régis iskola” tette. Kiderült, hogy nem érdemes. Inkább árt, mint használ.

Hétkor már sötétedett. Kezdődött a társasvacsora. Az öregur fölkelte. Kifelé indult, behuzva maga után az ajtót.

De mintha valami észbe jutna, visszajött s a félig nyitott ajtón beszólt.

— Kérem szeretettel, — mondta és feléje fordult: — Méltóztassék talán vigyázni a holmimra. Hogy lába ne keljen. Csak megvacso-

rázom. Be vannak zárva. De ilyen időkben, tetszik tudni — és mosolygott.

A vasúti tolvaj is mosolygott, megértőn. Bólintott, hogy majd vigyáz.

— Furcsa — gondolta, — Kutyára a hájat.

Megnézte zsebóráját. Tudta, hogy 23 perc múlva Nagyvárad következik. Az egész menetrendet kívülről tudta, mint egy zongoraművész Chopin-t, vagy Beethovent.

Ahogy szokta, előre magára vette galambszürke felöltőjét, keztyűt huzott, fejébe nyomta kalapját, mint aki majd kiszáll s a folyosóra áll, a letolt ablak mellé, hogy a hordárok tüstént észrevegyék. Ez a módszer is bevált. Körülbelül tíz éve dolgozott, körülbelül 40—50 bőröndöt lopott el, anélkül, hogy egyetlen egyszer is elcsípték volna.

A kocsiiban kivüle csak egy gyászfátyolos hölgy utazott, az utolsóelőtti, nem dohányzó fülkében. Hat perc múlva az is kiszállt.

Ő az ablakba könyökölve figyelte a sötét mezőket. Hallgatta a vonat sötét kattogását.

— Különös — tűnődött, — mindenesetre különös. Ilyesmivel eddig még sohase tűntetek ki. Azt mondta: „kérem szeretettel” és régi módon elmosolyodott. Gondjaimra bízta. Anynyira bizalomgerjesztő poám volna? No, ne érzelegyünk. Az utasok általában legközelebbi társukhoz szoktak fordulni, holott az éppúgy lehet irlgalmaz szamaritánus, mint vasúti tolvaj. Ezuttal — a valószínűségi számítás szerint —

rám kerül a sor.

A mozdony füttyentett, megállt. Nagyváradhoz érkeztek. Egy hordár nyomban fölugrott a kocsijába. Csak a rendelkezését várta, hogy melyik bőröndöket vigye.

De ő elfordult.

— Hát nem tetszik leszállni? — kérdezte a hordár ámulva.

— Nem, — mondta.

Ugy tervezte, hogy majd a következő állomáson, 39 perc múlva. De ott se volt ereje. Ott különben is folszállt egy utas s épp az ő fülkéjébe telepedett. Hórihorgas, fakó alak volt, gyanakodva figyelte. Csak nem sántikál ez valami rosszban? Mindenesetre beült. Szemmel tartotta.

Az öregur is visszaérkezett, a vacsora és a bor páráitól rózsálló arccal, szivar a szájában. Hálálkodott:

— Köszönöm, nagyon köszönöm.

— Nincs mit — vetette oda.

Amint otthon sarokba vágta üres bőröndjeit, ezeket a kellekeket, melyeket mindig magával cipelt, így dohogott:

— Hallatlan. Kidobtam az utiköltséget, hiába volt az egész. Meghatott az a szamaraság, hogy „kérem szeretettel” és hogy épp engem választott ki. Ugy látszik, vénül nekem való már ez a mesterség.

Utána csakugyan abbahagyta pályára lépett.

Megalakult a romániai nagykereskedők egyesülete

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamarában értekezletre ültek össze Kolozsvár, Arad, Temesvár, Marosvásárhely, Nagyvárád, Brassó, Nagyszombat, Nagykároly és Szatmár nagykereskedői, hogy megalakítsák a romániai nagykereskedők egyesületét, amelynek címe: Unionea Generala Angrosistilor Romani, röviden UGAR.

A szövetséget az egybegyűltek Kolozsvár székhellyel alakították meg és az ügyek vitelére tíz tagú előkészítő bizottságot választottak meg, amelynek elnöke Pascu Valer, alelnöke, Léb Miksa és Sándor Mózes. Az intéző-bizottság megalakulása után az alakuló gyűlés ügyvezető igazgatónak Pop Severt választotta meg, aki a közeljövő programját ismertette. Az elnökség határozata szerint a közgyűlést hatvan napon belül megtartják. A cukorkérdéssel kapcsolatban elhatározták, hogy a nagykereskedők egyesülete rövidesen összes tagjai nevében tárgyalásokat kezd a cukorgyárakkal annak érdekében, hogy méltányosabb eladási feltételeket állapítsanak meg. Elhatározták azt is, hogy a kontingentálással kapcsolatban felkérjük a kormányt, hogy respektálja a legális kereskedőket és ne engedje meg, hogy az import lánckereskedők kezébe kerüljön.

Nagyszabásu tervekkel indulnak az új évadnak az aradi iparos-műkedvelők

Száztagú dalárda alakítása, operaelőadás és egy nagy erdélyi turné szerepelnek a programon — Október 22-én kezdik aradi előadásaikat —

Az aradi Iparos-Otthon műkedvelő-gárdája a budapesti nemzetközi műkedvelő olimpiáson szerzett sikereket buzdításként rakítározza el a jövő szezonra és megújult lelkesedéssel, művészi akarással és ambícióval telve készülnek arra, hogy sikereiket újabb vendégszereplésekkel gazdagítsák. Beszélgetést folytattunk Bodnár Józseffel, az iparos műkedvelők kitűnő főrendezőjével, aki az alábbiakban vázolta a lelkes műkedvelő-gárda terveit:

— Szeptemberben megkezdjük aranykoszorus vidéki szerepléseinket, amelyekről az Aradi Közlöny már beszámolt. Állomásaink: Ujarad, Pécska, Nagylak, Temesvár, Lugos, Kolozsvár, Oradea. Szeptember 9-én bankettet rendezünk az Iparos-Otthonban a budapesti szép sikerek emlékére. Aradon október 22-én lesz szezonnyitó előadásunk, amelyre máris erősen készülünk. Ion Minulescu nagy sikereket aratott vigjátékát az „Allegro ma non

troppo“: hozzuk színre Aradon először parádés előadásban. Ezenkívül tervbe vettük Victor Eftimiu egyik színművének előadását is a román-magyar kulturközeledés jegyében.

— Hozzáfogunk a szervezkedéshez is — mondotta Bodnár főrendező — két nagyszabásu tervünk van az aradi Iparos-Otthon műkedvelői körének kibővítésére. Az egyik az, hogy

megalakítjuk a Román Uri-Műkedvelők egyesületét,

amely párhuzamosan működne a mi gárdánkkal, ezenkívül száztagú dalárdát akarunk összehozni, vegyes-körtust a Munka Dalkör beolvasztásával. Két művészi hangversenyt is akarunk rendezni az Iparos-Otthonban, ezenkívül erősen felkészülünk a modern színpadok egyik leghatásosabb előadó-együttesének, a szavalókórusnak kihozására.

— A régi, szép klasszikus operetteket akarjuk az új szezonunkban színrehozni, felújítani. Gazdag programunk van e tekintetben: az Obsitos, Sybill, János vitéz, Vig özvegy, „Tul a nagy Krivánon“ és a népszínművek közül Gárdonyi „A bor“ című paaraszt-darabja szerepelnek műsorunkon. Végül nagyarányú előkészületeket folytatunk arravonatkozólag, hogy

februárban egy komoly operaelőadást hozunk ki az aradi Filharmonikus-zenekar közreműködésével.

— A szervezkedéseket természetesen a tagok gyűjtésével kezdik meg az ambíciózus iparos-műkedvelők, akik mindennap összejönnek az Iparos Otthon egyik emeleti helyiségében, hogy az új tagok felvételét megtárgyalják. Minden este 6 órától 9 óráig jelentkezhetnek mindazok, akik kedvet éreznek magukban ahhoz, hogy az Iparos Otthon műkedvelőinek törekvését támogassák és lelkesen résztvegyenek az új munkában...

— Az eddig elért sikereket, eredményeket mi buzdításnak tekintjük a jövőre nézve — fejezte be az iparos-műkedvelők főrendezője programját. — Kötelességünknek tartjuk, hogy kettőzött ambícióval, lelkesedéssel készülünk a jövő évi nemzetközi műkedvelő-olimpiaszere, amelyről az első díjat jelentő vándorserleggel akarunk visszatérni!

Pásztoróra után a Dunába dobta lovagját

Bécsből jelentik: Az osztrák főváros rendőrsége érdekes bűnyben nyomoz, melynek hőse egy állás nélküli háztartásbeli alkalmazott, áldozata pedig egy huszonkétéves fiú. Az elmúlt hetekben a bécsi Quai-on sétáló közönség veszekedésre lett figyelmes, amely az Augarten-hídon egy férfi és egy nő között folyt le. A férfi látszólag borközi állapotban volt s a veszekedés hevében a hid karfáján át a Duna-csatornába zuhant. A rendőri nyomozás a következőket állapította meg:

A fiatal ember vasárnap délutáni mulatozás után, Sunk Josefin prostituált nőt meglátogatta a lakásán, majd a nő társaságában sétára indultak. Utközben az Augarteni hidra érvé, összevesztek a pásztoróra árán és mint-hogy a fiatal ember nem akart annyit fizetni a randevuért, amennyit Sunk Josefin kért, a nő egyszerűen a Dunába dobta udvarlóját. A rendőrség letartóztatta a gyilkos nőt.

CORSO-MOZGO GAZDAG MŰSORA!
Nyári helyáradak! Lej 8, 15, 20.

BOLVARY-STOLZ örökszép operettje!
ZWEI HERZEN IM 3/4 TAKT!

GRETLE THEIMER — WALTER JANSEN
WILLY FORST — O. CAR KARLWEISS
SZÓKE SZAKALL — HALMAY TIBOR.
Ezenkívül Bolváry-Stolz sétatája Bécsben!
SZÓKE SZAKALL mint tengerész!

Jön: TEMPO SZERELEM!
William Haines — MAGDE EWANS.
Vízisport, szerelem, humor!

Az ügyészség elé kerül az aradi kutyamarások problémája

A városi főállatorvos jelentése szerint a hatóságok nem támogatják munkáját — Amikor rendőri asszisztencia mellett a sinléreket verik agyon a kutyák heiyelt

Az aradi permanens-bizottság kedden délután ülést tartott, amelyen Popovici Dávid főállatorvos, a városi állatorvosi hivatal vezetője részletesen kitért mindazokra a vádakra, amelyek egy a főorvost magát, mint a hivatalérték. Popovici Dávid hivatalos okmányokkal, kimutatásokkal és feljegyzésekkel igazolta be, hogy az aradi állatorvosi hivatal saját hatáskörében mindent megtett, amit a kötelesség előír. Sajnálattal állapítja azonban meg, hogy a többi hatóságok nem nyújtottak támogatást törekvéseiben. Már évek óta arra kéri az aradi rendőrséget, hogy a kóborkutyák elleni akcióban nyújtsanak segítséget. Ugyancsak hiába fordult Aradváros főorvosi hivatalához támogatásért; amelyet arra kért, hogy a hivatal kerületi biztosait bocsássa rendelkezésére, a kutyamarási esetek megállapítása és a vizsgálatban való segédkezés érdekében. Sehonnan sem részesült támogatásban. Ellenben nem is egy, hanem több eset fordult elő, amikor magánegyenek erőszakkal kiszabadították a gyepmester által elfogott kutyákat és a rendőrök — mondotta — ahelyett, hogy megakadályozták volna a kutyák erőszakos kiszabadítását, csendes szemlélői maradtak az eseményeknek.

A főállatorvos névszerint is bejelentette, hogy Mona Ananie, Sefta Isaia és Stoian Ioan aradi lakosok szabadították ki rendőri asszisztencia mellett kutyáikat, akik akkor sem avatkoztak

bele a dologba, amikor — a főállatorvos szerint — a sintér-segédeket tétleg bántalmazták a kutyák gazdái.

A permanens-bizottság előtt nagy megdöbbenést váltottak ki Popovici Dávid főállatorvos szavai. A permanens-bizottság tagjai megkérdezték, hogy a főállatorvos kért-e már elégtételt az aradi rendőrségtől?

A permanens-bizottság

arra utasította végül Popovici Dávid főállatorvost, hogy az esetet haladéktalanul hozza Moga Romulus dr. rendőrkezesre tudomására azzal, hogy tizenöt napon belül választ kér

arravonatkozólag, hogy a vétkes rendőrök ellen megindult-e a bünyvádi eljárás. Ha a válasz nem érkeznék meg, vagy nem lenne kielégítő, akkor maga az állatorvosi hivatal tegye meg a bünygyi feljelentést az aradi ügyészségnél. A permanens-bizottság kihangsúlyozta a legnagyobb határozottsággal, hogy ezt az ügyet feltétlenül bünygyi utra tereli és a vétkesek szigorú megbüntetését követeli.

Popovici Dávid főállatorvos ezután adatokat terjesztett a bizottság elé, amelyek pontos képet adnak arról, hogy az aradi állatorvosi hivatal mindenkor kötelessége magaslatán állt és a kóborkutyák elleni akcióban megtette a szükséges intézkedéseket. A permanens-bizottság teljes egészében elfogadta Popovici Dávid jelentését.

Társasutazás Szegedre

a „Szegedi Hét“ alkalmából

Indulás Aradról 1933. szeptember hó 3-án reggel. Erkezés Szegedre a déli órákban.
Visszaindulás Szegedről szept. 6-án délután. Visszaérkezés Aradra szept. 6-án este.

Kollektív utlevél, szükséges okmányok:

Allampolgársági másolat, piros igazolvány, férflaknak a ceronl de reorutare igazolványa. Részvételi díj oda és vissza vasuton, III. osztályon, számozott helyekkel, vizum és utlevéllel 850 lej
Saját utlevéllel rendelkezőknek 650 lej

250 személy jelentkezése esetén 200 lejt visszatérítünk.

viziünpépey a Tiszán. Sportünnepegek. Szegedi vásár, stb.

Jelentkezési határidő:

meghosszabbítva 1933. szeptember 1-én, déli 12 óráig.

si hely az ARADI KÖZLÖNY és ERDÉLYI HIRLAP kiadóhivatalaiban

Ma és holnap „**GLAUSIUS TIBOR**” zenekarának bucsuéstéi a **DACIA-ban**.
Szeptember 2-iki kezdettel **ANTAL BERCI** hangulatos jazz zenekara hangversenyez. 3065

Ma dönt Arad magyarsága az aradi magyar színház sorsáról

Szendrey Mihály és Mészáros Béla zárnyilatkozatai — Milyen kivánságokat vetett felszínre az Aradi Közlöny nyilvános ankétja a mai ülés előtt? — Új ajánlat érkezett a városhoz

Parlagi Lajos lesz a Nagyvárad-kolozsvári új magyar színház igazgató

Ma, szerdán este nyolc órakor az Iparos Kulturházban Barabás Béla dr. elnöklété alatt ül össze Arad magyarságának kulturális nagygyűlése, hogy véleményt mondjon és közös célokat tűzzön ki az 1933—34. évi aradi magyar színház érdekében.

Az Aradi Közlöny előzetes ankétja termékeny és utmutató hozzászólásokat eredményezett eddig is és úgy érezzük, hogy attól kezdve, amidőn legelső ízben vetettük lapunk hasábjain fel az aradi magyar színház problémáját, egészen a mai napig, amidőn háromnapos előzetes színházi ankétunkat befejezzük, jó munkát végeztünk a kulturális közérdek érdekében és máris megvilágíthattuk azokat a kereteket, amelyek között ma Arad magyarsága megszabja társadalmi akciójának irányát. Nyilvános ankétunk záró-hozzászólásait itt adjuk:

id. Szendrey Mihály színház igazgató írja:

— Engedjék meg, hogy az önök által hirdetett színházi ankéthoz magam is hozzászóljak, mint aki ebben a városban egy emberöltőn át vezettem a színházat... Egy memorandumban felhívtam az érdekeltek figyelmét a nagy veszélyre, hogy lassan-lassan elfogy a színház. Ajánlottam egy színházi barátsági társaság megalakítását a közönség megszervezésére, ajánlottam egy színésziskola létesítését, hogy utánpótlás legyen, mert egyre kevesebb az erő és az illetékes hatóság, amidőn külföldi állampolgárságu színészt kérünk, azt feleli, hogy neveljünk mi magunknak. A memorandumban azt is kifejtettem, hogy személyemtől egyelőre tekintsenek el, mert hiszen segítség nélkül már előre tarthatatlan a helyzet.

Személyére vonatkozó reflexiói után a következőket írja:

— Ha valaki azt a csodát meg tudja csinálni és meg tudja teremteni a békebeli állapotot, annak a társulatnak öreg fejjel is boldog közkeletűje leszek.

Építeni kell szerényen, előről, mint az ut-törők a 70-es években.

Meg kell szervezni a közönséget anyagi terhelés nélkül, a viszonyokhoz képest olcsó hely-árok: egy rendes, jó társulat sztár nélkül és kifogástalan előadásokkal.

Mészáros Béla

színész a következőket mondotta:

— Az ugynevezett „színházválságot” a magyarországi vidéki és a csehszlovákiai magyar színházak már praktikus módon megoldották. Kész példák vannak előttünk, csak becsülettel kell követni őket. Százszázalékos előadásokat kell nyújtani, olyan jó színészekkel, akiknek létminimuma biztosítva van. Viszont abban az esetben,

ha 1200 magyar ember havonta csak kétszer eljön a színházba — ami nem lehetetlen feltétel — egy a színház anyagi fenntartása biztosítva van.

— Ami a konzorcium alakítására vonatkozó terveket illeti, meggyőződésem az, hogy egy konzorcium nem válhat be a gyakorlatban sokáig, mivel a színház egyik legfontosabb tényezője, — a fejelem — kétféle fenn nem tartható.

Ankétunkra beérkezett

„Z. D.”

írásbeli véleménye is, amelyben a nevét titok-

ban tartó szerző azt fejtegeti, hogy véleménye szerint Aradon — ahol műkedvelő-gárdák is működnek — fenn nem tartható egy állandó színház. — A Magyar Párt vezetősége — írja Z. D. — s bárki is nagy tévedésben van akkor, amidőn a színházról oly nagy jelentőséget tulajdonít, mint volt gróf Széchenyi idején... A vándorszínházok abban az időben

Az Aradi Közlöny előzetes ankétjának megállapításai

1. Aradváros magyarsága agazskodik színházhoz, melyet kulturája nem intézményének tekint és szívesen áldoz is érte, ha nívós előadásokat kap. (Fischer Aladár, Löcs Rezső dr., Vigyázó Lászlóné.)
2. Legpraktikusabb egy arad-temesvári együttes megszervezése. (Fischer Aladár, Löcs Rezső dr.)
3. Nem kell konzorcium, csak özetlen vezetővel rendelkező jó társulat. (Mészáros Béla, Velcsov Géza dr.)
4. A vállalkozónak legalább 3 hónapra anyagi garanciával kell rendelkeznie. (Fischer Aladár, Löcs Rezső dr., Velcsov Géza dr.)
5. Rendes bérletrendszer és olcsó helyáratot kíván a közönség az elmaradhatatlan szakértelmén kívül az igazgatóságtól. (Vásárhelyi Janka, Velcsov Géza dr., Vigyázó Lászlóné.)
6. Aradváros támogatására szükség van s arra számíthat a fenti feltételeknek megfelelő társulat. (Löcs Rezső dr., Velcsov Géza dr., Wittauschek Lajosné.)
7. Alakítson Arad magyarsága színházpártoló bizottságot, amely morális segítséget nyújt az új utakon meginduló aradi magyar színház vezetőségének. (Nagy Sándor dr., Velcsov Géza dr.)

Egyébként az aradi magyar társadalom nagygyűlésének összeállítására

Aradváros vezetőségéhez két hivatalos ajánlat érkezett be. Beérkezésük sorrendje szerint az első ajánlattevő Vigh Ernő, a második Mészáros Béla.

Bonyodalmak

két szentleányfalvai korcsma italmérési engedélye körül

Érdekes ügy tárgyalása az aradi monopolkihágási törvényszéken

Az aradi törvényszéken kedden monopolkihágási ügyeket tárgyaltak, amelyek során érdekes elvi jelentőségű ügy vetődött fel. Az új italmérési törvény úgy intézkedik, hogy magánügynek nevére csak törvényhatósági jogú városokban, vagy megyeszékhelyeken adható ki engedély. Községekben kizáróan az előjáróságok az engedély-tulajdonosok. A községeknek jogukban áll az italmérési engedélyeket bérbeadni, azonban a községek szavatolnak úgy erkölcsileg, mint anyagiilag is az italmérési engedélyek bérletének összes kötelezettségeiért.

Az aradmegyei Szentleányfalva községben két italmérési engedély üresedett meg, amelyeknek bérletére a község előjárósága árlejtést hirdetett. Két szentleányfalvi kereskedőnek adták bérbe az árlejtés eredménye-

Cserkész fiu, kérjed meg az anyádat. Vasárnapra készítesd ki ruhádat. Öltsd magadra, gyere ki a ligetbe. Magyar napon öröm legyen szivedbe.

apostoli munkát végeztek a magyar nyelv felvirágoztatása érdekében: azoknak most is nagy életlehetőséget biztosítana a vidék, amely inkább nélkülözi a rádiót, a mozi és a város más egyéb szórakozásait. Végül azt javasolja, hogy a magyar párt szervezzen meg maga is egy műkedvelő társulatot, amellyel végiglátogathatná a megye magyar lakta községeit.

A kapott megnyilatkozásokat minden kommentár nélkül adtuk közre az Aradi Közlöny nyilvános előankétjának hasábjain, mert célunk az volt, hogy

a ma esti magyar értekezletig ki-ki szabadon alakítsa ki a maga véleményét az aradi magyar színház problémájáról.

Az Aradi Közlöny szerkesztősége most, az ankét lezárása után az alábbiakban foglalja össze az elhangzott különféle vélemények egybehangzó megállapításait:

mindketten régi színészművészek, akiknek adminisztrációs gyakorlatuk van. Aradváros vezetősége mindenestre mielőtt döntene, meg fogja hallgatni az aradi Magyar Párt közminivelődelési szakosztályának véleményét is.

Nagyváradon egyébként konkrét eredményre vezettek azok a tárgyalások, amelyek a kolozsvári Színházpártoló Egyesület megbízottja, dr. Kádár Imre és Parlagi Lajos nagyvárad színház igazgató folytattak Nagyvárad városával egy kolozsvári—nagyvárad magyarszínház megszervezése érdekében. Dr. Soós István a nagyvárad magyarszínház képviselőjének intervenciói folytán a megegyezés létrejött.

a nagyvárad színház Parlagi Lajosnak adták bérbe.

aki máris hozzájárult, hogy társulatát megszervezze. Az Aradi Közlöny nagyvárad irodájának Parlagi igazgató a következőket mondotta:

— Azt hiszem még korai az idő ahhoz, hogy bármit is mondhassak — mondja. — Véleményem, hogy az évek óta húzódo válság véget ért és megindulhat egy új munka a kibontakozás, a fejlődés munkája, mely elakadt valahol, nem tudni pontosan milyen okból és kinek a hibájából. Ha én leszek a kolozsvári színház igazgatója is, egy ifjúkori, talán soha nem remélt álom teljesedik be.

kén: az italmérési engedélyeket. A község képviselőtestülete az árlejtés eredményéről szóló határozatot, az aradmegyei prefektúrához terjesztette fel, ahol — a törvényes szabályoknak megfelelően — jóváhagyták. A prefektúra jóváhagyásának megérkezése után Szentleányfalván megnyitott a két korcsma és a községi előjáróság benyújtotta az aradi pénzügyigazgatóságához a kérelmet a két italmérési engedély iránt. A községi előjáróság azt is bejelentette, kiknek a nevére kell az engedélyt kiállítani.

Szentleányfalva község hivatalos bejelentésére hosszú ideig nem érkezett válasz. Egy napon azután váratlanul az aradi pénzügyigazgatóság egyik hivatalnok jelent meg a községben, aki azonban nem hozta el a két engedélyt, hanem megállapította, hogy Szentleányfalva községben engedély nélküli italmérők léteznek és jegyzőkönyvet vett fel. A jegyzőkönyvekben öt—ötezer lej büntetést szabott ki a pénzügyigazgatósági tisztviselő a korcsma tulajdonosaira.

A község előjárósága, valamint a két bérlet megfellebbezte az aradi pénzügyigazgatóság határozatát. Ezt a fellebbezést tárgyalta kedden az aradi törvényszék, amely határozott, hogy beszerzi az aradi igazgatóságnak az ügyre vonatkozó ügy azért bír elvi jelentőséggel, hasonló ügyet tettek folyamathatóságon.

Aradi evezősök impressziói

a budapesti Evezős-Európabajnokságról

Dr. Sugár Jenő és Dr. Botis Aurél rendkívül érdekes impressziói a versenyek lefolyásáról és a különböző evezős-stílusokról

Az evezősport diadalmas előreörésénél legszebb demonstrációja a nemzetközi evezős-verseny, ebben az esztendőben Budapesten zajlott le Európa valamennyi nemzetének hatalmas érdeklődése mellett. Dr. Sugár Jenő, az aradi Hajóklub elnöke ma érkezett haza Budapestről és izgalmas, színes és szakszerű leírást adott számunkra a verseny lefolyásáról és a résztvevő nemzetek stílusáról.

A F. I. S. A. nemzetközi evezőszövetségébe Anglia, Németország és Ausztria kivételével valamennyi európai állam tömörült s a nemzetközi szövetség minden esztendőben más országban rendez meg nagyszabású versenyt. Anglia, amióta Győrben lemaradt, kitért a szövetségből s a Balkán-államok közül Görögország, Bulgária és Törökország nem tagja a FISA-nak. Az idei verseny színhelye a Margit-sziget és a pesti part közötti folyamszakasz volt. A döntőnél nemcsak a Margit-sziget telt meg a nézőközönséggel, hanem a pesti partvonal egészen a Margitszigeti hídig feketélt az érdeklődők tömegétől. A pesti parton hozzávetőleges számítás szerint huszezer ember drukkoltá végig a verseny izgalmas döntőjét — belépti-díjak mellett, mert a rendőrség vállalta magára, hogy beszédi a belépti-díjakat. A Margit-hídon minden rendőri kirendeltség ellenére ezrek szorongtak s a hidvék alatt, ahol csak látni lehetett valamit, szintén nézők helyezkedtek el. A Margitszigeten 10—12 ezer ember volt s a tribünökön valamennyi nemzet képviselője helyet foglalt.

A fehér-vörös színek legényei

Megkapó látvány volt a versenyzők színes felvonulása. A szövetség osztotta ki szokás szerint a színeket: az olaszok híres azurkék színükben vonultak fel a tömeg lelkes ovációja közepette, míg a Romániát reprezentáló „Előre” legénysége fehér-vörös színekben pompázott, mellükön a vörös szallaggal és Románia címerével. Egyébként: csaknem minden nemzet viselte címerét.

A verseny lefolyásáról sportszerűen az Aradi Közlöny már beszámolt, most csupán a hangulatról, az izgalmas finisról mondhatok egyetmást. Minden győzelem után eljátszották a győztes nemzet himnuszát, így az olasz himnusz hangzott fel először, mert a koránnyos negyest olaszok nyerték meg, míg másodiknak Magyarország futott be. A második szép magyar győzelem volt: a legnehezebb versenyszámban győzött a magyar csapat: a kormányos nélküli pair-oar versenyben. Ugyanezt a versenyt kormányossal szintén a magyarok nyerték meg. A négyvezős kormányos nélküli verseny biztos magyar győzelemnek számított, azonban utolsó pillanatban beteg lett a legénység egyik tagja, úgy, hogy hiába küzdött a legénység élén Török Zoltán, aki — szakemberek véleménye szerint — a világ legjobb vezérevezőse, elvesztették a versenyt.

Kritikus pillanatok

A double sculle-számot Franciaország vitte győzelemre. Jellemző a franciákra, akik annyira fegyvelmezettek, hogy csak egyetlen francia nő tört ki lelkes „Vive la France!”-ban a tribünön a győzelem után, kezében lengetve egy kis francia lobogót. A legizgalmasabb verseny nyolcevezős volt, amelynek győzelmi bábérját már a verseny kezdetén Jugoszláviának tippelték. Az olaszok csak az izmos dalmát legényektől félték s a magyar csapatot csak a harmadik helyre szánták. Amikor a magyarok diadalmasan az élre törtek, az olasz legénység belekezdett a híres olasz ünibe és percenként negyvenhétre mentek fel: A magyarok vezetője minden evezősapánál nagy tért hódolaguknak az olasz legények, akiknek tréning csillant ki minden evező-

a nyolcevezősök célba értek, a

közönség nem tudta, hogy Olaszország vagy Magyarország győzött? A versenybizottság is csak úgy tudta eldönteni az elsőséget, hogy a célnál pillanatfelvételt készítettek, amit nyomban előhívtak s kétséget kizáróan Magyarországnak ítélték a győzelmi pálmát. Magyarország eszerint három versenyt nyert meg s ezzel a nemzetek-díjának tulajdonosa lett, ezután másodsor, miután — mint ismeretes — tavaly Belgrádban szintén a magyarok vitték el az örökös vándor-díjat, a Glandaz-kupát. Horthy Miklós, Magyarország kormányzója szép beszéd kíséretében nyújtotta át a győztes magyar csapatnak a kupát s azt mondotta, hogy „az erős magyar szív vivta ki a győzelmet”. Az olaszok legkevésbé sem irigykedtek a magyar versenyzőkre, amiért őket illette az elsőség a nyolcevezősben. Pedig erre a győzelemre nem számítottak. Ők csak a dalmátoktól félték.

Dr. Sugár végül szakszerű nyilatkozattal fejezi be az interjút:

Az evezőskultúra ma már olyan magas

nere tanít, aki 1928—32-ig a „Pannonia” tréner volt s ő trenirozta a magyarokat a tavalyi győztes versenyre is. Ez a stílus a következőkben áll:

— Erős kinyulás, nagyon erős és hirtelen vízfogás, erős schwinggal, felülés és hátralendülés körülbelül 115—120 fokig. A schwing után teljes erővel azonnal beletaposni, egyszóval teljes testsúllyal evezni. Jellemzi a stílust a lapát lágy kivétele, tehát a strokeknak erőtlene befejezése, vagyis a lapát egyszerű kiengedése a vízből.

Az új olasz evezős-stílus

— Az olaszok stílusa külön stílus. Igen erős kinyulás és a kinyulás után még a vállak külön kiengedése. Hirtelen vízfogás és a lehető legnagyobb erővel, a függőleges helyzetig való fellendülése. Beletaposás. Azzal a stílussal, amit az olaszok kultiválnak, magasabb stroke-számot lehet elérni, percenként körülbelül 3—4 stroke-al. Ez a stílus óriási gyakorlatot igényel, a balance nehezebb és a szív és a tüdő munkája igen fárasztó. A svung-stílusuk is eltér az általános stílustól, amennyiben a stroke végén rántanak a lapáton, ami gyorsabb kocsmunkát mutat. Külön stílust evezett a román reprezentáns „Előre” is. Szemre igen tetszetős, hogy erősen előre nyul és úgy lendül hátra, hogy majdnem elfekszik a csónakban. Ez a stílust könnyű megtanulni, nem igényel hosszú tréninget, azonban nem eléggé eredmé-

NAGANA

exotikus milieuban lejátsszódó dráma, melynek főszereplője:

TALA BIRELL,

a bécsi származású filmdiva, GRETA GARBO legerősebb vetélytársa.

(Az álomkór)

Jön!

CENTRAL-mozgó.

Jön!

fokon áll, hogy aki részt akar venni egy nemzetközi versenyen, a lehető legjobb stílust kell elsajátítania és az összevezésben kell gyakorolnia magát. Három évi szakadatlan munkát jelent egy csapat részére az, hogy eljuthasson a nemzetközi versenyre. Az olaszokat és némileg a svájciakat kivéve, Európa valamennyi nemzete egy stílust evez, szinte úgy tűnik, mintha valamennyiöknek egy trénerük volna... Ez a stílus megfelel annak, amit Zoltán Béla, az aradi Hajósegylet ezévi tré-

nyes. A vízfogás nem elég kemény és a túlságos hátralendülés főlegesen fárasztja a testet.

— Az „Előre” legénységéről csak a legnagyobb dicsérettel lehet megemlékezni. Önfelelődozón és nagy állóképességgel küzdöttek. A pesti evezős-tábor is nagy dicsérettel emlékezett meg az „Előre” vezér-evezőséről, Cserhátról, aki minden verseny-napon két számban is indult és a végkimerülésig küzdött.

Dr. Botis Aurél: »A romániai evezősök soha sem fogják elfelejteni azt a néhány napot, amit Budapesten töltöttek el«

Dr. Botis Aurél, aki, mint a romániai evezős szövetség kiküldöttje vett részt a budapesti nemzetközi evezős-bajnokság zsűrijében, elragadtatással nyilatkozik a budapesti fogadtatásról és arról a szívélyes magyar vendégszeretetről, amellyel a romániai kiküldötteket elhalmozták.

— Mindent fölülmuló vendégszeretetben volt részünk — mondotta dr. Botis — s

a romániai evezősök sohasem fogják elfelejteni azt a néhány napot, amit Budapesten töltöttek el.

A román csapat a BEC klubházában lakott, ahol kitüntető vendégszeretetben volt része minden egyes román delegálnak.

A Ritzben lefolyt ragyogó megnívó-estélyről az alábbiakban számol be dr. Botis Aurél:

— Pompás ünnepek között nyitották meg az 1933-as nemzetközi evezős-versenyeket. A Ritz-ben megrendezett estélyen a román kiküldöttek közül jelen volt Samboteanu alezredes, Stern Samu, a román versenycsapat, az „Előre” elnöke és jómagam. A verseny lefolyásáról beszámolt Önöknek a Hajóklub elnöke, én csak annyit mondhatok, hogy olyan élmény volt, amit nem egyhamar lehet elfeledni...

— Rendkívül érdekes volt a verseny keretében a hirszögálat, amely amerikai méreteket ért el. Órámmal kezembem „stoppoltam” az időt: mindögyik verseny befejezése után pontosan három perc múlva, valamennyien kezünkbe kaptuk az alkalmi könyvatos újságot, amelyben hosszú tudósításokban számoltak be

teljes részletességgel a verseny lefolyásáról és pontosan közölték az eredményeket. Harminchat újságíró dolgozott a verseny ideje alatt s valamennyien „Presse” jelzéssel cirkáltak a közönség és a versenyzők sorai között. Minden résztvevő nemzetnek külön-sport-tudósítógárdája volt, valamennyien rendkívül ügyesen működtek.

A pár-evezős dubló: romániai győzelem

— Vasárnap este ünnepélyes keretek között osztották ki a díjakat. Románia színeit viselő csapatunk, az „Előre”, az Európa-bajnoksággal együtt programmba vett nemzetközi versenyeken a pár-evezős dubló kitűzött díjat nyerte el. A román csapat hőiesen küzdött a bajnoki döntőben is, de ahhoz, hogy eredményt tudjon elérni, még évek hosszú munkája szükséges. A F. I. S. A. elhatározta, hogy a legközelebbi Európa-bajnokságot 1934-ben Svájcban tartják meg, Luzern városában. (—nyi.)

Aradvárosi mozik műsora

5. től 8 és től 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: Kettős bohózat-műsor. I. SZÖKE SZAKÁLL legujabb filmje, LAMPE MUNKA NÉLKÜL. II. ROSMARIN MILLIÓI, főszerepben a kitűnő német komikus FRITZ GRÜNBAUM.

SELECT MOZGÓ: Repriz-premier. AZ ELFELEJTETT EMBER. Főszerepben: CLIVE BROOK és CLAUDETTE COLBERT. Helyárak: 5, 8 és 13 lej.

JÖN: NAGANA. (Az álomkór). Főszerepben TALA BIRELL.

HIREK

A mesterséges ember

D. Earl Ellicott Dudding ma a legboldogabb ember Washingtonban. Nagy vigágának oka azonban egy kissé szokatlan a polgárember fülének; a washingtoni orvos annak örül olyan nagyon, hogy felesége nemsokára gyermeknek ad életet, akinek nem az ő apja. Enyhítő körülmény: a gyermeknek egyáltalán nincs is apja.

Dr. Dudding egy életet szentelt tudományos kísérleteinek, amelyeknek célja a mesterséges ember előállítása volt. Még mielőtt munkáját megkezdte volna, természetes módon fiúgyermeknek adott életet, de azután egész működését az elővendő gyermek megteremtésére irányította. Huszonkét esztendeig tartott, amíg a Dudding-házaspár második gyermeke elkészült. Az orvosnak sikerül szerves anyagokból olyan szérumot előállítania, amelyet injekció formájában feleségének beadva az asszonyon az örömteljes jelek mutatkozni kezdtek. Dr. Earl Ellicott Dudding ragyog a boldogságtól. Nincs nála gyengédebb férfi ma egész Washingtonban. Feleségét elhalmozza ajándékokkal, még a széltől is óvja, minden este karonfogva kísértél vele és éjszakákon át ül az ágya szélén és a lélegzetvételét figyeli. Nagy jókedvét csak az hangolja le valamennyire, hogy az asszony egyáltalán nem látszik örülni a születendő kisbabának. Nem készíti a staffirungot, nem vásárol gyermekocsit és apró mérleget, egészen különösen viselkedik.

Hogyné, amikor nem tudja meg, hogy milyen is lesz az újszülött. Kire fog hasonlítani megszámlálhatatlan apja közül? Apró kezei szépen éreztek lesznek, mint a tölgyfa levele, vagy szurós, mint az akác? Kis lábai olyanok lesznek, mint a medvebocsa, vagy a vizilóéra hasonlít majd a kis piskótaláb? Kopoltyukon veszi majd a lélekzetet, vagy a tüdején keresztül szippantja magába? A feje az anyjára fog emlékeztetni, vagy egyik ősapja után egy ribizliszemhez? Csipogni fog, énekelni, krákolni, kótkodácsolni, mekegni, vagy halk brekessel szólítja majd az anyját ha enni vágyik? Anyatejjel kell majd etetni, vagy legyeket kell fogni a számára?

Dudding doktorné nem boldog. Ő azt szeretné, ha második gyermekének is Dudding lenne az apja, nem az egész szerves kénia. Inkább legyen furcsa, bogaras, önző, munkájának és rögeszméjének élő, mint az apja. Csak ember legyen.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Északkeleti légáramlás, változó felhőzetrel várható, a napos hőmérséklet esetleg még emelkedhet.

— **Madgearu távirati jelentést kért az aradi adókövetésekről.** A pénzügyminisztériumból távirat érkezett az aradi pénzügyigazgatóságához, amelyet a minisztérium arra utasított: tegyen jelentést arról, hogy az aradi pénzügyigazgatóság területén mennyi adót vetettek ki az 1933—34. évre. Aradon tartózkodott Grossu pénzügyi felügyelő is, aki a közvetett adók kivetését vizsgálta felül. Az igazgatóság nyomában megadta a választ Madgearunak a rendelkezésre álló adatok alapján. Az egyes adók összesítése még nem történt meg, tehát csak a közvetett adókról és a hátralékokról küldhették el a távirati jelentést.

— **Az állami tisztviselők valószínűleg szeptemberben kapják meg augusztusi fizetésüket.** Bucurestiből jelentik, hogy a pénzügyminiszter rendeletileg szabályozza az állami alkalmazottak fizetési idejét. Eszerint ezután mindig csak a következő hónap 5—15. között fizetik ki az előző havi illetményeket, tehát az augusztusi fizetést csak szeptemberben vehetik fel az állam alkalmazottai. A készülő rendeletről a pénzügyigazgatóságoknak hivatalosan még nincs tudomásuk.

— **Nem stabilizálják a dollárt.** Newyorkból jelentik: A hétfő esti fantasztikus hírek hatására a Fehér Ház kommunikációja közölte, hogy egy éven belül a dollár stabilizációjára nem kerül sor.

— **Herczeg Ferenc — hetven éves.** Budapestről jelentik: Herczeg Ferenc, a kiváló magyar író ebben a hónapban ünnepli meg hetvenedik születésnapját. A magyar irodalmi körök a nevezetes dátum alkalmából nagyszabású ünnepséget készítenek elő az író tiszteletére.

— **Megsemmisült a brémai fagyapó-raktár.** Brémából jelentik: Ma hajnalban kigyulladt a legnagyobb fagyapó-raktár, amelyben 4000 bál fagyapó volt elraktározva. A tüzoltóság 19 órai megfeszített munkával lokalizálta a tüzet, a beraktározott árut azonban megmenteni nem lehetett. A tüz keletkezésének oka ismeretlen.

— **Olasz—porosz non-agresszion szerződés készült.** Rómából jelentik: Az olasz—porosz meg nem támadási szerződést kedden este, de legkésőbb szerdán, aláírják. Csincsuk berlini orosz követ ma Rómából elutazott.

— **Ellentétek a cionista világtalálkozással.** Prágából jelentik: A cionista kongresszus tegnap esti teljes ülését elhalasztották, mert Arlosoroff meggyilkolása ügyében annyira feléledtek az ellentétek a kongresszus frakciói között, hogy a vezetőség ajánlatosabbnak látta az ükés elhalasztását. Waldmann dr. (Bécs), kéri, hogy Ausztria zsidóságát, amelyet ugyanazon sors fenyeget, mint a németországiakat, támogassák a Hitlerék-elleni harcban.

Chilevitz Rózsi

okl. óvónő Montessori óvodája
szept. 1-én megnyílik.

Modern pedagógia, — Román, német nyelvgyakorlás. — Érzékszervek fejlesztése. — Zene. — Torna. — Sport. — Játék a szabadban. — Beiratások: d. u. 3—5 óra között Plata Avram lancu 21. alatt. Kiképzőnők felvétetnek.

— **Átuszta a La Manche-csatornát egy angol uszóbajnok.** Londonból jelentik: Három esztendő után ismét sikerült a La Manche-csatorna átúsztása. Lowry angol uszóbajnok júlián este startolt Boulogneból s kedd délelőtt érkezett meg Angliába Dover közelében. Az utat 15 és háromnegyed óra alatt tette meg.

— **Felemelték Balogh bankár büntetését.** Budapestről jelentik: Még régebben három évi fegyházra ítélte a bíróság Balogh Konstantin család bukással vádolt bankárt. A Kuria a büntetést négy esztendőre emelte fel.

Állami nászajándékot ad Mussolini

Rómából jelentik: Mussolini rendeletére a fasiszta párt ezer líra jutalmat ad a szegény jegyesszáraknak. Egyetlen feltétel az, hogy a jegyesek egészségesek és kitógástalan életűek legyenek. 600 lírát kapnak készpénzben és 400 lírát takarékbetétkönyvekben, amelyeket karácsony napján kapnak meg.

— **A folyóba zuhant egy kisiklott express.** Newyorkból jelentik: Az új mexikói Tucumeri közelében az esti expressvonat kisiklott egy tizméter magas hidon. A mozdony és a szerkocsi a folyó közepébe esett, az utána következő személykocsi közül hat a part mentén levő sekélyebb vízbe zuhant. A halottak száma tizenkettő.

— **Kézrekerült a Regát betörőfejedelme.** Constantából jelentik: Veszedelmes betörőt fogott el a constantai rendőrség. Zaraesti Vladot, az ókirályság betörőfejedelmét sikerült a rendőrségnek kézrekerítenie. A hírhedt betörőkirály a Regátban több száz betörést követett el s legutóbb Constantába tette át székhelyét, ahol néhány nap alatt 36 házhoz tört be és értékes zsákmányt harcolt össze. A constantai rendőrség egyik ügyes detektívje szegődött a betörő nyomába és sikerült is rendőrkézre juttatnia. Zaraesti beismerte mind a 36 constantai betörést s a rendőrség valamennyit rekonstruáltatta vele, amelynek során a veszedelmes betörő a legkomplikáltabb zárat is látszva nyitotta ki. A közeli napokban Zaraestit Bucurestibe szállítják.

HA TEJRE SZÜKSÉGE VAN, azt szerezzé be a „Szin-házi falatozó”-ban, ahol minden nap: reggel és este 6 órakor friss uradalmi tej kapható. — Ugyiszintén Joghurt, aludtjei, lapte batut. — Jégbe hűtött dinnye. 2881
Tulajdonos LOVAS, színház háta bejáratával szemben.

— **Betörök a brassói pénzügyigazgatóságon.** Brassóból jelentik: Vakmerő betörés történt az elmúlt éjszaka folyamán a brassói pénzügyigazgatóságon. Ismeretlen tettesek betörték a pénzügyigazgatóság egyik földszinti ablakát és azon át behatoltak a pénztárszobába. A gyakorlott betörők felfeszítették a pénzügyigazgatóság Wertheim-szekrényét, ahonnan 120 ezer lejt vittek el. A rendőrség a legerélyesebb nyomozást vezette be a vakmerő betörők kézrekerítésére érdekében.

Hirdetmény.

Az aradi neolog zsidó templomban, valamint a pótimaházban az imaszékek bérbeadása szeptember hó 3-án kezdődik s az imaszéktulajdonosok jegyeiket a karbantartási díjak lefizetése ellenében ugyanezen időponttól kezdve vehetik át. A régi bérlők bérlési előjogát szeptember hó 12-ig tartjuk fenn. A régi bérlők által ki nem váltott jegyek a jelentkezések sorrendjében adatnak ki az új bérlőknek. Erre vonatkozó előjegyzéseket a hitközségi iroda előbb is elfogad. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy az imaszékjegyet az istentiszteletkor okvetlen hozza magával, mert azt a belépésnél mindenkinek fel kell mutatnia.

AZ ELŐLJARÓSÁG

— **Elutaztak Aradról a cuzista vezérek.** Mint megirtuk, tegnap este 7 óra 35 perckor Aradra érkezett ifj. Cuza a György képviselő, Robu János és Uniceanu Costin képviselők társaságában. Velük együtt érkeztek még No v i t z k y volt szenátor és rajta kívül még néhány párttag. Az állomáson Adamovics Titus, az Aparare Nationala című lap szerkesztője, a Cuza-párt aradi elnöke fogadta és kísért a képviselőket a Vadászkiút-szállóbeli lakásukra. Este a párt aradi vezetői Cuza György szállodai szobájában tartottak megbeszélést és elhatározták, hogy szeptemberben ismét Aradra és a megyébe jönnek, hogy a pártot reorganizálják. A Cuza-pártnak nem állott szándékában Aradon gyűlést tartani, mert ma reggel hat órakor a pártvezérek tovább utaztak Nagyvárad felé, ahonnan Borsára mennek. Itt nagygyűlést rendeznek a cuzisták.

— **Halálozás.** Harsányi Lajos Debrecenben elhunyt. Harsányi Márton, az Aradi Közlöny pécskai képviselője, az elhunytban fivérért gyászolja.

— **Véres vasúti szerencsétlenség az ókirályságban.** Bucurestiből jelentik: Véres vasúti szerencsétlenség történt a bucuresti-i-constantai vasúti vonalon levő Tulerea állomáson. Az egyik idejű mozdony vezetője ugyanis nem vette észre idejében, hogy ugyanazon a vágányon a 9816-os számú tehervonat közeledik. A mozdony és a tehervonat összeütköztek és a karambol folytán a tehervonat mozdonya pozdoriájá tört. 15 vagon pedig súlyosan megrongálódott. A tehervonat Constantin Stoica nevű mozdonyvezetője és Comanescu Spiridon nevű fűtője életveszélyes sérüléseket szenvedett. Mindkettőjüket a kórházba szállították, felépülésükhöz kevés a remény.

ÉLO marosi harca, valamint friss ponty és süllő érkezett. KOZMA, Str. Bratianu.
Megérkezett újból az olcsó tea-vaj. 8138

— **Tömeges gombamérgezés az ókirályságban.** Csernovitzból jelentik: Megdöbbentő tömeggombamérgezés történt a Csernovitz közelében fekvő Roroncea községben. Morarasu jómodu gazdálkodó családjában történt a tragédia, ahol ma délre többek között gomba-levest főztek. Alig fél órával az ebéd elfogyasztása után, a hat tagú család rosszul lett és néhány perc múlva az anya, egy 14 és egy 7 éves gyermek borzalmas kínok között kiszendvedt, míg a család másik három tagja életveszélyes állapotban került kórházba.

— **Lángoló bárka a galati-i kikötőben.** Galatiból jelentik: Csaknem végzetes szerencsétlenség történt ma délelőtt a galati-i kikötőben. A kikötőből a kora délelőtti órákban egy motoros bárka indult el, alig haladt azonban néhány száz métert, amikor a motor felrobbant és a vízi járművet hatalmas lángnyelvek borították el. A kikötőből néhány pillanat múlva több titoltó motoros sietett az égő bárkához, amelyet csakhamar sikerült is eloltani. A robbanás alkalmával többen, akik a bárkában tartózkodtak, könnyebben megsebesültek.

Kémiratok a banksafekben

Athénből jelentik: A görög igazságügyminiszter rendeletére az athéni Anglo-Francia bank több safejét lefoglalta a rendőrség. A safekben egy kémszervezet iratalt találtak meg. Több embert letartóztattak. A vizsgálatot a legnagyobb titokzatossággal folytatják, mert magas állású személyek vannak kompromittálva a kémkedési afférben.

— **A Kisjenői Református Nőszövetség vidám estje.** Kisjenőről jelentik: Jól sikerült humoros műsoros délután volt vasárnap öt órai kezdettel az Erdőhegy—Kisjenői Ref. Kulturházban. A hangulatos prólogot Nagy Aranka szavalta el lendülettel. Utána két magánszámot adott elő a kitünő Kiss Gyula és Pálffy Emma. Majd hatásos magyar csoporttánc következett, amit — sok fapossal jutalmazva — Biró Erzsike, Biró Zsuzsa, Molnár Juliska, Nagy Bözsi, Tözsér Juliska és Zsuzsika adtak elő. Szünet után egy kitünő gyermek-darabot adtak elő Grecsner Irén, Pálffy Ilonka, Bisztriczky József, Fazekas Gabi, Pálffy Lajos, Tözsér János és Tövisháti Ferenc. Befejező számként pedig két gigerli szerepében Suli Ilonka és Rózsi arattak megérdemelt, meleg közönség az éjfélutáni órákig. A nagygyűlést együtt maradt s a Nőszövetség vidám estélyt igen szép zárta le.

ÉVFORDULÓ

Egy percre most lekapcsoljuk a rádiót és az írógépek gyors pergőtűze elhallgat a redakcióban. A szédőgép lendülő karja megáll és elnémul erre az egy percre a lélegző rotációs dübörgése is. Ez a pernyi csend az emlékezés és a kegyelet: ma egy éve mulik, hogy ennek az egész nagy, eleven életet élő mechanizmusnak igazi megteremtője, nagydoroghi Stauber József főszerkesztőnk örök pihenőre tért.

Kegyelettel hajtjuk meg mindig magasra emelt zászlónkat a pihenő Vezér emléke előtt és az évforduló ünnepi percében velünk együtt tisztelgésre sorakoznak föl szárnyaló szellemek régi, hűséges közkatonái, a csillogó ólombetűk. Az évforduló gyászában az emlékezés perce feledhetetlen erővel idézi fel kivételes egyéniségének minden varázsát és ma valamennyien éppúgy érezzük újra, mint eltávozás pillanatában, hogy utat-világító szelleme, az idő mulását lebíró lelke művében továbbra is itt éli közöttünk a maga minden földi korlátot felülemelkedett, halhatatlan életét.

— **Álhr György angol király haláláról.** Londonból jelentik: A Daily Express ottavai jelentése szerint Kanadában és az Egyesült-Államok egy részében az a hír terjedt el, hogy V. György angol király meghalt. Órák haszat tartott, amíg a hír valótlanságát kiderítették. Állítólag egy titokzatos amerikai rádióállomás terjesztette a hírt.

— **Eléggett egy község egész termése.** Orheuról jelentik: Hatalmas tűzvész pusztított ma dél előtt Ceodoreni község határában. Eddig még meg nem állapított körülmények között kigyulladt a falu határában a község csaknem teljes gabonatermése, amelyet a lakosság megfeszített munkája ellenére sem lehetett megmenteni. A kár meghaladja a 2500—3000 lejt. Mint megállapítást nyert, a tüzet gyújtogatás idézte elő.

— **Opiumcsempészt fogtak egy angol kikötőben.** Southamptonból jelentik, hogy az ottani kikötőben, egy gőzös érkezése után, letartóztattak egy 28 éves spanyol embert, akinek máhájában 140 font opiumot találtak. A spanyol csempészt angol bíróságok elé állítják. Régen keresett csempészbanda üzemeinek leleplezése sikerült ezzel a letartóztatással az angol hatóságoknak.

Jön! **Alpár Gitta** Jön!

— **Francia film főszerepét játssza Zilahy Irén Párisban.** Zilahy Irént, akit a bécsi Theater an der Wienben való szereplése alapján meghívtak Párisba, most a Société Internationale Cinematographique szerződtette a „Paprika” című film francia változatának női főszerepére. Párisban tehát nem operettekben lép fel az aradi származású művész, hanem filmben, mégpedig egy 20 tagú, művészekből, szerzőkből és rendezőkből összeállított zsüri előtt tett francia vizsga után meglepően nagy gázsival: hatvanezer frankot kap ezért a filmszereplésért.

— **Carpentier leütött egy argentinai óriást a cannesi kaszinóban.** Cannesből jelentik: Páris vérekedést nézett végig péntek este az egyik cannesi kaszinó rendkívül előkelő közönsége, melynek sorában ott ült az olasz trónörökös, Mafalda olasz királyleány, Salvi di Bergoló herceg, Jolanda olasz királyleány férje, René bourbon párizsi herceg, az orosz nagyherceg és más főurak. Az egyik asztalnál Georges Carpentier, Franciaország világhírű boxbajnoka ült egy angol barátja és két angol hölgy társaságában. Közeliükben volt egy argentinai óriás, aki, miközben Carpentier néhány pillanatra kiment a helyiségből, feltűnően fiksirozni kezdte az angol hölgyeket. Kísérőjük, egy angol tiszt, felelősségre vonta az argentinait. A következő pillanatban már pofonok csattogtak. A helyiség királyi közönsége dermedten nézte a jelenetet. Egy perc múlva belépett a terembe Carpentier. Nyomban látta, hogy miről van szó. Odaugrott az argentinai óriáshoz és hatalmas horog-ütéssel leterítette. Az óriás ájultan, vérző orral zuhant a parkettra. Az incidens után Carpentier és társasága nyomban elhagyta a helyiséget.

— **Óriások esküvője.** Rómából jelentik: Különös esküvő zajlott le a napokban a római város háza anyakönyvi hivatalában. Két óriási esküdött hűséget egymásnak. A vőlegény 2 méter 24 centiméter magas, a menyasszony pedig mindössze 1 méter 10 centiméter magas. Kiseb élet párjánál. A reményteljes „óriási” érdeklődést váltott ki a városban. A boldog vőlegény és menyasszony párja a cirkuszban ismerkedett meg

— **Óriási tüzgolyó Berlin fölött.** Berlinből jelentik: A treptowi csillagvizsgáló közli, hogy hétfőn este a német főváros fölött ritka természeti tüneményt figyeltek meg. Este fél 10 órakor hatalmas tüzgolyó jelent meg a főváros fölött, amely a főváros egyik részét kékes-ezüstös fénybe borította. A tüzgolyó a föld fölött száz kilométer távolságban jelent meg és néhány perc alatt kialudt. A csillagvizsgáló jelentése szerint, a tüzgolyó az állócsillag-ürből származott és a világűrben másodpercenként 50—80 kilométeres sebességgel száguldott. A meteort ez a szédületes sebesség tette izzóvá a levegővel való súrlódás következtében.

— **Borzalmas népitélet tévedésből.** Belgrádból jelentik: A Morava folyó mellett fekvő Varvarin községben népitélet borzalmas kegyetlenséggel végzett három cigánnyal. A lincselésnek a jelek szerint ártatlanul lett áldozata két cigányasszony és egy cigány. A községben hétfőn tartották a bucsut, amelyre a környékről mintegy tízezer paraszt gyűlt össze. Az utóbbi időben a környéken gyakran terjedtek el hírek gyermekek eltűnéséről és arról, hogy cigányok rabolták el az eltűnt gyermekeket. Az egyik asszony egy hét éves kisleányban eltűnt unokahugát vélte felismerni. A kisleányt két cigány vezette. A parasztasszony kijelentésére a tömeg annyira feldühösödött, hogy nekiesett a két asszonynak és agyonverte őket. Egy cigányt, aki menekülni akart, a tömeg elfogta és szintén agyonverte. A tömeg ezután a parti cigánytábort szétrombolta és a cigányokat a folyóba dobta. A szerencsétlen emberek csak nagy ügyel-bajjal tudtak kiszabadulni fenyegetett helyzetükből, a csendőrök segítségével. A megindított vizsgálat során a kisleányt azt hangoztatta, hogy az egyik agyonvert cigányasszony tényleg az édesanyja volt. A csendőrség huszonnégy embert letartóztatott.

Furcsa logolyábor

A dortmundi városi hatóság kezdeményezésére a rendőrség elrendelte, hogy mindazokat, akik többféle jövedelmet hoznak és ezzel súlyosbítják a munkanélküliek helyzetét, a koncentrációs táborba szállítsák. Dupla jövedelmeknek tekintik azokat is, akik olyan családban élnek ahol a családfenntartón kívül több felnőtt van s mind-ezvíknek annyi a jövedelme, hogy az önszűjvedelem felülmúlja a család szükségleteit.

Nézz meg **Alpár Gitta** legjobb filmjét

— **A pocak veszélyes az egészségre.** New-Yorkból jelentik: A washingtoni közegészségügyi hivatal legújabb havi jelentésében figyelmezteti a középkorú férfiakat, hogy vigyázzanak vonalaikra. A pocak egy bizonyos koron túl veszélyezteti az egészséget és az életet. Aki már elmúlt 46 éves, annak néhány kilóval könnyebbnek kell lennie, mint amennyi a magasságukhoz viszonyított átlagos súlyarány. Általában az elv az, hogy a férfi súlya annyi kiló legyen, amennyi százon felüli centimétereinek száma. 45 éven felüli férfiaknál a súlynak valamivel kisebbnek kell lennie. Az egészségügyi hivatal több, mint 3000 negyvenöt éven felüli pocakos férfit vizsgált meg és megállapította, hogy a pocak ebben a korban komolyan veszélyezteti az egészséget. Ezek az emberek erősen hajlamosak a szivbajra és a cukorbajra. Ezzel szemben kevésbé vannak kitéve a tuberkulózis veszélyeinek, mint a soványabbak.

— **U. ÉGHY GHYSSA tíz heti Salzburg, Wien, Bodensdorf tanulmányutjáról hazaérkezett.** Új cím: Bul. Maria 24., a katolikus templom mellett. Beiratkozás 10—12 és 4—6.

— **Az aradi Gutenberg-dalkör vezetősége értesíti működő tagjait, hogy holnap, csütörtökön este dalórát tart a Gutenberg-Otthonban.**

A Goldschmidt-bank verspályázatai

Ne játszá! a sors kegyével.
Inkább Goldschmidt sorsjeggyével.
(Jószerecsse.)

Ne várj csak a szerencsédre.
Építs Goldschmidt sorsjeggyére.
(Falusi.)

Előbb-utóbb — aki mer, —
Goldschmidt sorsjeggyével nyer.
(Sylvia.)

— **NYÁRVÉGI KÁNIKULA PÁRISBAN ÉS LONDONBAN.** Párisból jelentik: A nyár végi kánikula valóságos hőhullámmal borította el a francia fővárost és vidékét. A hőmérő állandóan emelkedik és hétfőn árnyékban 32 fok Celsiusot mutatott. Nyugat felől újabb hőhullámot jeleznek és a prognózisok szerint a hőség még nem érte el a kulminációt. A mai, keddi napra várják az idei nyár legmagasabb hőmérsékletét. A hőhullám Kelet-Európa felé vonul tovább. Londoni jelentés szerint az angol fővárosra újra hőhullám vonul végig, a hetedik ebben az esztendőben. A hőmérő a hétfői nap folyamán 30 fok Celsius fölé került.

— **Négyes párbaj a budapesti evezősverseny epilógusa.** Budapestről jelentik: A diadalmas magyar sikerrel véget ért budapesti evezős Európa-bajnokság kulissza-titkai bonyodalmas következményeket vontak maguk után. Az Európa-bajnokok pihennek babéraikon, viszont azok a magyar versenyzők, akik nem lettek bajnokok, most arra készülnek, hogy az evezőlapátot karddal cserélik fel és így vesznek elégtételt egymástól. Ehhez mindenesetre tudni kell, hogy a skiff- és dublo-versenyekben elmaradt Szendey fivérek és a dr. Krauser és Boday kettős, egymást okoliák azért, amiért nem vitték a magyar színeket győzelemre. Fredetileg arról volt ugyanis szó, hogy a skiffben ifjabb dr. Szendey Béla indul, a dublóban pedig ugyancsak Szendey dr. fivérével, Szendey András-sal. A vezetőség azon indoklással, hogy lehetetlen két ilyen nehéz versenyt leveezni egy déután egy versenyzőnek, a dublóba Szendeyék helyett a Kauser—Boday párt jelölte ki. A közvélemény két pártra oszlott, úgyhogy azt indítványozták, hogy legyen válogató-verseny a két felölt pár között és azon döntsék el, hogy melyik a jobb. Ezt nem sikerült összehozni és ezért dr. Kauser és Boday részéről állítólag olyan kijelentések hangzottak el, hogy a Szendey-pár megfutamodott a próba-verseny előtt. Másnap a két Szendey-fivér lovagias elégtételt kért Kauser Árpádtól és Boday Kálmántól. A lovagias ügy elintésésére nem kerülhetett sor, mert előbb le kellett bonyolítani az Európa-bajnoki versenyt. Ugy Szendey Béla, mint a Szendey testvérpár vesztes lett a skiff és dublo-versenyben és most már semmi akadályja sincs annak, hogy párbajt vívjanak a Kauser—Boday kettőssel. Felmerült az a gondolat, hogy portenberek viszályát a sport területén kell eldönteni és ezért most a lovagias ügy megbízottai azon tanácskoznak, hogy az evezős-sportban kitört viszályt karddal, vagy evezővel intézzék-e el. A két pár afférjában részt vesznek klubjaik is: a Hungaria és Pannonia, amelyek régi riválisok az evezős sport terén. A klubok elhatározták, hogy kilépnek az Evezős Szövetségből és a övöben egész külön utakon akarnak haladni.

— **Vidám pletykák.** Száz és száz vidám és érdekes színházi pletykát közöl a Délibáb új száma, amely 84 oldal terjedelemben, gazdag tartalommal és pompás címlappal jelent meg. Kitűnő budapesti és külföldi rádióműsorokat, filmcikket, ságerszövegeket, egyfelvonásos színdarabot, folytatásos regényt, rejtélyrovatot, közel száz szobrász-képet és még számtalan érdekességet talál az olvasó a népszerű színházi képszelvényben.

Legközelebb az Urániában

— **A robbanó cukor.** Külföldön nagy feltűnést keltett egy fiatal tudós kísérlete. Olyan autót akar szerkeszteni, amit benzin helyett cukor hajt. A cukorpor ugyanis éppen úgy robban, mint a benzin és emellett hamu nélkül ég el. A fiatal tudós — aki alkohol és cukorpor keverékkel kísérletezik és ezzel az „édes pálinkával” meglepő eredményeket ér el — magyar. Mielőtt külföldre került volna, Tolnai Váglapja munkatársa volt.

* URANIA HANGOS MOZGÓSZÍNHÁZ. *
TERMÉSZETES HÚVÓS TÁRMA.

MA, szerdán 5, 8 és 10 órák:
Közikvántra még 1 napra prolongálva visszavonhatatlanul utoljára, zenekari kísérettel és cigányzenével:
MAGYAR RAPSZÓDIA
Lil Dagover, Willy Fritsch, Dita Parlo, Paul Hörbiger feledhetetlen alakítása.
Délután 8 órák MATINEE 6 és 10 lej.
Bolvány—Stolz-operett: Vége a dálnak.
Willy Forst - Liane Haid - Verebes Ernő.
Helyárak 8 órák: 6 és 10 lej. 5 órától: 8, 10 és 15 lej.

Jegyelővétel este 9 óráig: Menczer dohány-társaság, Str. Alexandri (Salacz-u.) sarok.

SPORT KÖZLÖNY

Kisorsolták a Nemzeti Bajnokság őszi fordulóját

A Gloria-CFR szeptember második vasárnapján az Unirea-Tricolor fogadja Aradon — Az AMTE csak 17-én kezd a szezont

A Nemzeti Bajnokság bizottsága, — mint ismeretes — szombaton tartotta a fővárosban ülését és a Ripensia kérésére újra sorsolták a csoportosításokat is. Amint azt a vasárnapi lapszámunkban közöltük, az AMTE az A., a Gloria-CFR a B. csoportba lett beosztva. A bajnoki sorsolást is megejtették. A bajnoki szezont a Gloria-CFR kezdi szeptember második vasárnapján, vagyis 10-ikén, a nagynevű bucaresti-i Unirea-Tricolor látja vendégül. Az AMTE egy héttel később startol és a pirosfejeknek első utjuk Bucurestibe vezet, ahol az ottani CFR ellen kell a küzdelmet felvenniük. Az aradi csapatok mérkőzésbeosztása a következő:

Szeptember 10: Gloria-CFR—Unirea-Tricolor, Aradon — Szeptember 17: Bucuresti-i CFR—AMTE, Bucurestiben. Október 1: AMTE—Ploesti-i Tricolor, Aradon; Gloria-CFR—Muresul, Marosvásárhelyen. — Október 8: Gloria-CFR—Juventus, Aradon. — Október 15: AMTE—Brasovia, Aradon; Gloria-CFR—Soimi, Szebenben. — Október 22: AMTE—Universitatea, Aradon; Romania—Gloria-CFR, Kolozsvárott. — Október 29: AMTE—Crisana, Nagyváradon; Gloria-CFR—NAC, Aradon. — November 5: AMTE—Venus, Aradon. — November 12: Kinizsi—AMTE, Temesvárott; Gloria-CFR—Ripensia, Aradon.

Mint a sorsolásból kitűnik, Aradnak is bőven kijut a része az attrakciókból, mert gyors egymásután valóban Románia legjobb csapatai látogatnak el városunkba, így az Unirea-Tricolor, Juventus, Universitatea, NAC-ot, Venust és a Ripensiat fogjuk látni. A részletes sorsolást is itt közöljük:

Szeptember 3. A) csoport: Nincs mérkőzés. B) csoport: Unirea-Tricolor—Soimii.

Szeptember 10. A) csoport: Venus—Crisana. B) csoport: Gloria-CFR—Unirea-Tricolor. Soimii—Ripensia.

Szeptember 17. A) csoport: CFR—AMTE.

Pompásan szerepeltek az aradi tennisezők a temesvári versenyen

A temesvári Autoclub rendezésében nagyszabású tenniszversenyt bonyolítottak le, amelynek aradi résztvevői is voltak. A verseny a mi szempontunkból nagyszerűen sikerült, mert az aradi tennisezők több első helyet hódítottak el, ezenkívül is néhány előkelő díjat hoztak haza.

A résztvevők közül Somogyi Klári, Wechsler, Gitta, Crasnic dr. és Farkas jutottak helyezéshoz. A verseny részletes eredményei:

Férfi egyes I. osztály: 1. Schmiedt (Brassó), 2. Wechsler (AKTE), 3. Farkas (Hellas) és Ungár (Temesvár). — Női egyes: 1. Somogyi Klári (AKTE), 2. Arató Klári (Nagyvárad), 3. Ternovitsné és dr. Fülöppné (mindkettő Temesvár). — Második osztályú férfi egyes: 1. Barta (Temesvár), 2. Spitzer (Nagyvárad), 3. Farkas (AKTE) és Czapp (Temesvár). — Vegyes páros: 1. Somogyi Klári, Gitta (AKTE), 2. dr. Fülöppné, Schmiedt (Temesvár), 3. Czapp, Ecker (Temesvár). — II. osztályú vegyes páros: 1. Czapp-tesvérek, 2. Papos, Spitzer (Nagyvárad), 3. Györbiró, Hladik. — II. osztályú férfipáros: 1. Geund, Farkas, 2. Hladik, Czapp, 3. Telkes, Brait és Barta, Buchwald.

O A Dragos Voda elmegy a királyig... A Consiliul Federal legutóbbi döntését természetesen úgy a Dragos Voda, mint a TMTE nagy elkeseredéssel vette és a Dragos Voda vezetősége nyilatkozatot bocsájtott ki, amelyben közlik, hogy a határozat ellen fellebbezéssel élnek és az igazuk tudatában, a Nemzeti Bajnokságba való felvételük érdekében, egészen a királyig is elmennek. Ugy hírlik, hogy a TMTE is felfolyamodással fog élni.

B) csoport: Ripensia—Juventus.

Október 1. A) csoport: Universitatea—Crisana, Kinizsi—Venus, AMTE—Ploesti-i Tricolor, Brasovia—CFR. B) csoport: NAC—Romania, Unirea-Tricolor—Ripensia, Muresul—Gloria-CFR, Soimii—Juventus.

Október 8. A) csoport: Venus—Universitatea, Crisana—Kinizsi, Tricolor—Brasovia. B) csoport: Romania—Unirea-Tricolor, Ripensia—NAC, Gloria-CFR—Juventus, Muresul—Soimii.

Október 15. A) csoport: Universitatea—Kinizsi, AMTE—Brasovia, Tricolor—CFR. B) csoport: Ripensia—Romania, Soimii—Gloria-CFR, NAC—Unirea-Tricolor, Juventus—Muresul.

Október 22. A) csoport: AMTE—Universitatea, Crisana—Tricolor, Venus—CFR (a Venus-pályán), Kinizsi—Brasovia. B) csoport: Romania—Gloria-CFR, Muresul—NAC.

Október 29. A) csoport: Tricolor—Universitatea, Crisana—AMTE, Brasovia—Venus, Kinizsi—CFR. B) csoport: Romania—Muresul, Gloria-CFR—NAC, Unirea-Tricolor—Juventus (Unirea-pályán).

November 5. A) csoport: Universitatea—CFR, Brasovia—Crisana, AMTE—Venus, Tricolor—Kinizsi. B) csoport: Juventus—Romania, NAC—Soimii, Ripensia—Muresul.

November 12. A) csoport: Universitatea—Brasovia, Crisana—CFR, Tricolor—Venus, Kinizsi—AMTE. B) csoport: Soimii—Romania, Juventus—NAC, Muresul—Unirea-Tricolor, Gloria-CFR—Ripensia.

Az előálló egyesületek mindenesetben a rendező felek. Most végre eljutott a Nemzeti Bajnokság a sorsolásokig, azonban nincsen kizárva, hogy ezt nem-e fellebbezi meg valamilyen csapat, mert ez nem mindenben felel meg. Azonban a sorsolással egyidejűleg a szövetség tudomásul adja azt is, hogy a sorsolást meg nem változtathatja.

Románia futballban második helyen végzett a Zsidó-olimpiáson

Prágából jelentik: A Zsidó-olimpiás futballtornáját Lengyelország nyerte, miután 2:1 (1:1) arányban verte Románia csapatát, így Románia a második helyen végzett. A harmadik hely kérdése Litvánia és Csehszlovákia között dőlt el, a litvánok 4:0 arányban verték a cseheket, így a harmadik hely birtokába jutottak. — Atlétikában a következő eredmények voltak: 100 méter: 1. Engel, Csehszlovákia 10.6 másodperc. Csehszlovák rekord. — 1500 méter: 1. Blödy, Ausztria 4.16.2 másodperc. — 4-szer 100 méteres staféta: 1. Anglia 43.8 másodperc. 2. Ausztria 44.8 másodperc. 3. Csehszlovákia 45.5 mp. — 4-szer 400 méteres staféta: 1. Ausztria 3.29.4 másodperc. 2. Anglia. 3. Csehszlovákia. — Herzl Tivadar dr. staféta: 1. Ausztria, 2. Palesztina, 3. Makkábi Hazir, Csehszlovákia.

Vasárnap nagyszabású kerékpárversenyt rendez az AMTE

Vasárnap, déli 1 órai kezdettel, az AMTE agilis kerékpáros alosztálya nagyszabású kerékpáros versenyt rendez. A versenyt az arad-temesvári országúton fogják lebonyolítani, 40 és 80 kilométeres távokon. Ez a verseny már csak azért is nagy jelentőséggel bír, miután a közeli hetekben fogják lebonyolítani a 100 kilométeres bajnokságot. A verseny győzteseket pontozzák és a legtöbb pontot elérő versenyző fogja Arad színeit reprezentálni az őszi bucaresti-i országos bajnokságokon. Az összesített pontarány a győzelmek figyelembevételével így fest: 1. Egressy Károly (AMTE) 27 pont, 2. Renich Fidél és Post Mihály (mindkettő Meteor) 19—19 ponttal, 3. Deák (Meteor) 18 ponttal.

Bécsi Mintavásár

1933. szeptember 3—10-ig.
(Jubileumi vásár.)

Különleges kiállítások:

Butorvásár (villamosság a háztartásban) niszertű házhasználati felszerelések, rádiókiállítás az Österr Radioverkehrs A G. (Ravag kiállítója), bécsi kötöttárúk, (szőrmeszaíon), népművészeti kézimunkák, építészeti és utépítési vásár, „250 éves a bécsi kávéház”, „Növökvi ház”, telepházak, találmányok kiállítása, téli sportkiállítás, élelmiszerkiállítás, mezőgazdasági mintavásár. Nem kell vizum! Vásárigazolvánnyal és utlevéllel szabad határelérés Ausztriába. Nem szükséges csehszlovák átutazóvizum! A magyar átutazóvizum vásárigazolvány felmutatása ellenében a határon kapható! Jelentős tarifakedvezmények a román, jugoszláv, csehszlovák, magyar, osztrák vasutakon, a Dunán, a Fekete tengeren és a légitutakon. Felvilágosítással: „Zófgal” valamint vásárigazolvány kapható:

WIENER MESSE A. G. Wien, VII.

és ARADON „Európa” Dacia menetigazgatóda, Bulevardul Regina Maria 10, Wagon Lits, Bulevardul Regina Maria 18 és Societatea Anonima Schenker, Bulevardul Regina Maria 9.

Az „Aradi Magántiszviselők Egyesülete” tenniszverseny-eredményei

Női egyes I. osztály: 1. Kovács Ilus, 2. Dénes Bözsi, 3. Molnár Joli és Donáthné.

Férfi egyes I. osztály: 1—2. hely Kaffka és Somlay között fog eldőlni, 3. dr. Bujor Truia és Piláth Antal.

Vegyes páros I. osztály: Kovács—Somlay, 2. Donáthné—Kaffka, 3. Dénes—dr. Bujor és Mihalescuné—Goldzieher.

Férfi páros I. osztály: 1. Kaffka—Somlay, 2. Piláth—Mihalovits, 3. dr. Bujor—Berkovits II. és Tóth—Goldzieher.

Női egyes II. osztály: 1. Gartner Elza, 2. Dózsa Vera, 3. Mihaileanuné és Terzian Enza.

Férfi egyes II. osztály: 1. Goldzieher György, 2. Surányi József, 3. Szilárd Pál és Mihalovits.

Vegyes páros II. osztály: 1. Molnár, Tercsi—Berkovits II., 2. Steinhausz—Lányi, 3. Mihailescuné—Szilárd és Brucknérné—Goldzieher.

Férfi páros II. osztály 1. Eisler—Surányi, 2. Mihalovits—Berkovits II., 3. Szilárd—Goldzieher és Berkovits I.—Sonnenklár.

O Szegeden játszik a TAC. Az aradiak és temesváriak társasutazásával kapcsolatban, a szegediek meghívták a temesvári TAC futballcsapatát, amely előreláthatólag Szeged város válogatottjával méri össze erejét. A mérkőzés iránt általános érdeklődés nyilvánul meg.

O Tréner szerezte a Kinizsi. Az újdonsült ligacsapat leszerződött az egykori híres bécsi játékos, Wanét.

O A Szeged FC folytatja győzelmi szériáját. A szegediek három nap alatt három meccset bonyolítottak le. Szombaton Calaisban Braun Csibi csapata, a Racing Club ellen 3:1 arányban győztek, másnap, vasárnap Monte-reuil-ben a válogatottal 4:1-re végeztek, végül hétfőn Valenciennesben az ottani FC-re 7:1 arányú vereséget mértek.

O Romániát felvették a Nemzetközi Korcsolyázó Szövetségbe. A Stockholmban székelő Nemzetközi Korcsolyázó Szövetség értesítette a Román Korcsolyázó Szövetséget, hogy felvette a tagjai sorába. E felvétel egyet jelent azzal, hogy a román versenyzők ezentúl részt vehetnek a külföldi versenyeken és vendégül láthatják a „kálidok” csapatát is.

O Magyarország uszói főlétek az olaszokat. A Nápolyi olasz-magyar uszó- és vízipógyarok 51:40 pontarányban magyar vízipólyozók 12:1-re győztek.

Nagymennyiségű perzsa és Breitschwanz-csikó érkezett Neuländer szücshez: FISCHER ELIZ-palota. ☉ Olcsó árak! 8129

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Aradról indul ki a román-csehszlovák gazdasági konfliktus békés elintézésének akciója

Birtolon Aurél képviselő és Hermann csehszlovákiai kormánykiküldött Bucurestibe és onnan Prágába utazik. — Aradon huszonötmillió lejes kompenzációs üzlet készül

Nagy feltűnést keltett az a bucuresti-i jelentés, hogy Románia és Csehszlovákia között súlyos gazdasági és pénzügyi természetű konfliktus támadt és emiatt Csehszlovákia megtiltotta a romániai élőállat, bevitelét, viszont Románia elzárta határait a csehszlovákiai iparcikkek elől. Ma Aradon tartózkodott Birtolon Aurél aradmegyei kormánypárti képviselő, az ismert közgazdasági politikus, aki már eddig is rendkívül sokat fáradozott azon, hogy kimélyítse Romániának a külfölddel való kereskedelmi kapcsolatait és jó piacokat szerezzen gazdasági cikkeink számára. Birtolon képviselő most is minden lehetőséget kihasználva Románia és Csehszlovákia között keletkezett differencia békés elintézésére érdeklődik. Az *Aradi Közlöny* munkatársa ez ügyben beszélgetett Birtolon képviselővel.

— Mi a véleménye képviselő urnak a román-csehszlovák konfliktus elsimításának lehetőségéről? — kérdeztük.

— Éppen ebben az ügyben dolgozunk Hermann József igazgató urral, aki a csehszlovák kormány megbízásából utazott ide — mondta Birtolon Aurél és a társaságban volt Hermann prágai igazgatóra mutatott.

— A konfliktus oka az, — folytatta a képviselő — hogy a két állam között a kereskedelmi forgalom *elszámolásánál* differenciák merültek fel. A mi megoldási tervünk szerint Prágában eladási irodát rendezünk be és a két ország ugynevezett „*faktura tip*”-ben állapodik meg, amelynek alapján zavartalanul bonyolítható le az export és az import. Most Bucurestibe utazunk, hogy a kormánnyal elinté-

zük ezt a kérdést és azután én is kiutazom Prágába.

— *Most a helyzet a következőképpen áll: A csehszlovák exportőröknek hatszáz millió lej követelésük volt a hozzánk szállított árukért. Egy csehszlovákiai konzorcium a napokban százmillió lejért megvette a „Marasesti” című romániai nagy*

A kormány jogot adott a prefektusoknak és polgármestereknek a kenyérmaximálásra

A mai aradi és ujaradi gabonapiac — A maximálás a buza árának megfelelően történhet — Háromszáz lejes nivón tartják a buza árát

A mai aradi gabonapiacot nagy érdeklődés előzte meg, mert az elmúlt héten olyan hírek terjedtek el, hogy a kormány ma Aradon is megkezdte intervenció vásárlásait. A felhozatal az aradi piacon jelentéktelen volt és az ujaradi piacra is kisebb mennyiséget hoztak fel, mint a múlt héten, aminek következtében az árak megszilárdultak. Az intervenció vásárlásokra így tehát nem is volt szükség. A buza ára az ujaradi piacon 300—310 lej körül alakult ki. Tengeriből megfelelő mennyiséget hozták fel, ennek ára 160—170 lej volt, a zab ára szintén 160—170 lej között mozgott, az árpa ára 140—150 lej, míg a rozs ára 210—220 lej volt. Értesüléseink szerint egyes vidéki piacokon történtek kisebb intervenció vásárlások 300

vegyészeti gyárat és ezt a százmillió lej betudták a fentemlített csehszlovákiai hatszáz millió lejes követelésbe, amely tehát így ötszáz millió lejre csökkent.

— A prágai kormány megengedte, hogy Románia 400 millió lej értékű mezőgazdasági cikket, állatot, húst, gyümölcsöt, stb. exportáljon Csehszlovákiaiba, tehát az ötszáz millió lejből ezzel mi négyszáz millió lej árucikkal törleszteniünk. A Vaida-kormány viszont azt kívánja, hogy Románia ne négyszáz millió, hanem hatszáz millió lejért szállíthasson árukat Csehszlovákiaiba. A kompenzációs arány 1:1.4 volna Románia javára. Ennek a differenciának gyors elintézése végett utazunk most Bucurestibe, onnan pedig Prágába és remélem, hogy sikerül a két kormány között a nézeteltérést kiküszöbölni.

Birtolon képviselő ezután közölte az *Aradi Közlöny* munkatársával, hogy Aradon ezidőszent egy 25 millió lejes kompenzációs ügy elintézése van folyamatban Csehszlovákiaival. Ebből tizmillió lej zsirszállítás, 15 millió lej pedig gyümölcs-, bor- és sertés-export a Promoniorul szövetkezet útján. Ezt az ügyletet a kormány már engedélyezte és minden remény megvan arra, hogy a prágai minisztérium is rövidesen hozzájárul. B. L.

lejes árfolyamon, amiből arra lehet következtetni, hogy a kormány egyelőre ezen a nivón kívánja tartani a buzaárakat.

A gabona-értékesítési kormánybiztosság kommunikéje szerint a gabona ára az országban 300—340 lejes nivón mozog. Ez az ár a 75 kilogrammos buzára vonatkozik. A kormánybiztos a gazdákat újból arra hívja fel, hogy ne dobják egész készletüket piacra, annál is inkább, mert a kormánybiztosságnak az a terve, hogy hónapról-hónapra a buza áremelkedését biztosítsa, vagyis azt akarja elérni, hogy az, aki októberben adja el buzáját, magasabb árat kapjon azért, mint az, aki szeptemberben viszi piacra buzáját. A legmagasabb árat jelenleg a buza Brailaban és Constantaban érte el. A belügyminiszter felhatalmazta a prefektusokat és a polgármestereket, hogy a kenyér árát a buza árához mérten maximálhassák.

Mint már jelentettük, a Banca Nationala a kormány rendelkezésére bocsátotta a gabona-értékesítés céljait szolgáló 900 millió lej, melyet — a szükséghez mérten — részletekben folyósít. Értesülésünk szerint a Mezőgazdasági Hitelintézet és a kormány között már bizonyos tekintetben megegyezés jött létre, amennyiben a két fél megállapodott abban, hogy a Mezőgazdasági Hitelintézet 900 millió lej folyósít abból az összegből, amely a Banca Nationala-nál számlájára letétben van és ebből az összegből a kormány 150 millió lej térít vissza másfél esztendő alatt. Most már csupán az szükséges, hogy a külföldi hitelezők is beleegyezésüket adják ehhez a megállapodáshoz. Szakkörök véleménye szerint a Banca Nationalának az az intézkedése, hogy a közraktári jegyeket 70 százalékos értékig kívánja lombardirozni, annyit jelent, hogy a jegybank újabb egymillió lejjel segíti elő a gabonakampány lebonyolítását.

— A Consum új száma részletesen ismerteti a tranzfermoratórium bejelentésével kapcsolatban készült államadossági statisztikát és megállapítja, hogy hatvanmillió lejes volna konvertálható Románia államadossága, ha a külföldi hitelezőkkel kedvező megállapodást köthetünk. Dr. Knob Sándor, a budapesti Magyar-román Kereskedelmi Kamara igazgatójának a Consum részére adott nyilatkozata szerint: „Magyarország jelenlegi devizahelyzetében olyan román többletimportot, amelynek magyar áruk kivételében nincs meg a fedezete, kiegyenlíteni nem tud”. Részletesen ismerteti a Consum a 83-as bizottság összesített döntéseit, amelyek egységes eljárást biztosítanak az adótörvény alkalmazására. Fizetésképtelenségek, új cégek és cégváltások, közzétételük és árlejtések első forrásból olvashatók a Consumban. Kérjen mutatványismeret a kiadóhivataltól: Cluj, Postaióca 127.

A dollár és az angol font értékvesztése majdnem 25 milliárd lejjel csökkentette Románia adósságait

Százötvenhat milliárd lej államadósságát — hatvan milliárd lejjel kifizetheti Románia

A bucuresti-i statisztikai hivatal nagyfontosságú kimutatást készített az állam fennálló adósságáról. A közvélemény eddig úgy tudta, hogy Románia összes tartozásai 141 milliárd lej tesznek ki, a most közzétett jelentés ezzel szemben kimutatja, hogy a román államnak összesen 156 és fél milliárd lej tartozása van, amelyből 136 milliárd 754 millió lej külföldi valutára szól. Ebből a háború előtti adósság 32 milliárd 934 millió papirlej. Az egyes valuták szerint az államadósság a következő: 65 milliárd papirfont, 1 milliárd 824 millió aranyfont (a stabilizációs kölcsönből), 147 millió papirdollár, 63 millió aranydollár (a stabilizációs kölcsönből), 335 millió olasz lira, 4 és háromnegyed millió sváici frank, csaknem kétmilliárd francia frank, egy milliárd aranyfrank, 615 millió aranylej, 600 millió belga frank és kb. 18 millió papirlej értékű egyéb valutára szóló adósság. A hivatalos statisztika az összes valutákat aranyparitáson számítja, de a papirfontot 580 lejes, a papirdollárt pedig 130 lejes árfolyammal mutatja ki, holott tegnap az ennél alacsonyabb. Ez az adatok is igazolják a hívat a szu...

A lej mai árfolyamának szilárdtsága sok milliárd nyereséget jelent a papirdollár és az angol font árfolyamának nagymértvű csökkenése miatt.

A papirdollárra szóló adósságoknál öt és fél milliárd lejjel, a papirfontban fennálló államadósságoknál pedig 15 milliárd lejjel csökken Románia tartozása. De ha az aranyklauzulával ellátott, fontra és dollárra szóló stabilizációs kölcsönkötvényt is papirvalutában fogják át-számítani, úgy Románia emittett kötelezettsége újabb 3—4 milliárd lejjel csökken, a tartozások összege tehát közel 25 milliárd lejjel kevesebb lesz, mint a dollár és a font értékvesztése előtt. A tranzfermoratórium következtében tudvalevően a román állampapírok nagyobb árfolyamvesztést szenvedtek. A belföldön 30—45 százalék, a külföldön pedig 20—24 százalék között hullámszik a román állampapírok árfolyamvesztése. Ez a tény Romániára tulajdonképpen örvendetes, mert a román államadóssági kötvényeket most 50—60 milliárd lejjel meg lehetne vásárolni és ha a külföldi hitelezőkkel a jelenlegi tőzsdei árfolyamnak megfelelő összegben sikerülne megállapodni, úgy az állam tényleges adóssága 50—60 milliárd lejjel konvertálható volna. Kérdés azonban, hogy a nagy pénzühiány mellett ez a tranzakció lebonyolítható-e.

...restabilizációs köröknél... állásfoglalás... elleni állásfoglalás... és az államadósságokat, mert hiszen az államadósságok 87 és fél százaléka idegen

Személyautók új és használt állapotban alkalmi árakon kaphatók A. Kálmán R.-T.-nál Aradon

Az adóbonokat egyelőre csak az állami tisztviselők és a hadsereg tagjai kapják meg

A katonaság szükségleteiért járó hátralékos követeléseket szintén soron kívül, bonokkal rendezi a pénzügyminisztérium — Nagyfontosságú rendelet érkezett Aradra

Az állami alkalmazottak körében nagy megnyugvást keltő rendelkezés érkezett ma az aradi pénzügyigazgatósághoz. Eszerint a most forgalomba kerülő kincstári bonokat legelső sorban az állami tisztviselők (alkalmazottak) — beleértve a hadsereg állományához tartozó egyéneket is — kapják meg, hátralékos fizetéseik kiegyenlítésekor a már többször ismertett időre. A hadsereg élelmezésére és takarmányszükségletére járó, kifizetetlen összegeket is soron kívüli bonokkal egyenlíti ki a kincstár. Az állami alkalmazottak egyenként kötelesek az előírt úrlapokon kérni a bonokat. A blanketták a pénzügyigazgatóság I. em. 18—19. számú szobáiban lévő számvéveségen vehetők át és az állami alkalmazottak (tanítók, lelkészek, orvosok, katonai, igazságügyi személyek s.b.) az illetékes hivatalfőnököknek adják át, akik összesítve terjesztik fel a kérvényeket az illetékes fórumhoz. A bonok adófizetésre használhatók fel.

— Mire költötte el a CFR az öt és fél milliárd lej kölcsönt? Az 1929-ben felvett stabilizációs kölcsönből — mint ismeretes — öt és fél milliárd lej a CFR-nek jutott. Az államvasut igazgatósága most hivatalos kimutatást tett közzé, amelyben részletesen beszámol arról, hogy mire fordította ezt a jelentékeny összeget. Többek között a Teius (Tövis)—Predeali 110 kilométeres vonalszakasz alapépítményeire több, mint 55 millió lejt, a karánsebes—orsvai 102 kilométer utszakaszra 130 millió lejt, az oradea—tövisi vonalon 452 millió lejt, a piatraolt—pitesti vonalon 56 millió lejt és a regát egyéb vasutvonalain még közel 40 millió lejt használt fel. A színházati megerősítésén kívül, különböző magas építményekre, így a curtici-i állomás épületére is számottevő összeget fordított. Természetesen szaporította a CFR vagon- és mozdonyparkját is, továbbá az államvasuti gépgyárakra, műhelyekre is százak millió lejt költött.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, AUGUSZTUS 30.

Bucuresti. 13: Tözsde, majd vizuálisjelentés, Utána könnyű zene. 13,45: Hírek. 14: Zenekari hangverseny gramofonon. Műsor: Massenet: Manon, ábránd. Ponchielli: Gioconda, keringő. Planquette: Corneville harangok, ábránd. 18: Rádiózenekar. Dostoi, Strauss, Leoncavallo és Weber művek. 19: Hírek. 19,15: Hangverseny. 20: Felolvasás. 20,20: Román zene. 20,40: Krónika. 21: G. Stefanescu gondolkázik. 21,30: Felolvasás. 21,45: Fotino Mária hangversenye. 22,15: Hegedűhangverseny. 22,45: Hírek. 23: Közvetítés a Piccadilly-vendéglőből. — Budapest I. 7,45: Torna. Utána: Columbia gramofonlemez. 10,45: Hírek. 11: Felolvasás. Közben: Odeon—Parlophon gramofonlemez. 1: Déli harangzó. 1,05: Columbia gramofonlemez. 2,30: Az Egyetemi énekkarok szőlőkvartetto. 4,30: A rádió diákfelőrája. „Utazás a dalmát tengerparton”. 5: Csengeri Ilonka meséi. 6: „Fanny völgye”. Révész Béla elbeszélése. 6,30: Mándits szalonzenekar az Angol-parkból. 7,40: „A kengyelfutó”. 8,10: „Filmvilág a mikrofon előtt” paródiája. Előadja Szász Ilja. 9: A szegedi szabadtéri játékok keretében a Budapesti Filharmoniai társaság előadása. Majd: Rácz József és cigányzenekara. 12,20: Láng László Edit zongorázik. Bécs. 11,50: Művészlemez. 13: Az Ámstalanok zenekara. 16,55: Loránd Edit lemezei. 18,25: Pfitzner: E-moll hegedű-és zongoraszonáta. Utána Fürst Julia zongorázik. 20: Az 5. gyalogezred zenekara. 21,50: Licthenberg: Zűr-zavar az éterben. Rádiótréfa. 23: Gramofon — Belgrad. 12: Gramofon. 12,20: Gramofon. 13,05: Rádiózenekar. 19: Decsermics énekesnő előadása. 20: Rádiózenekar. 21,30: Margaritisz Loris zongoraművész játéka. — Berlin. 20: München. A berlini törzsszínház keletporosz vendégei, rádiójáték. 21,55: Schillings: A-moll hegedű-és zenekari verseny. 23: Hírek, majd éjféli tanczene. Kassa. 12,30: Gramofon. 13,30: Szalonzenekar. 15,50: Rádiózenekar. 19,20: Gramofon. — Leipzig. 17: Zenés mesejátékok. 21,55: Fuvószenekar. 22,45: Utána: Strauss János kerengő. — Mor. Ostrava. 12: Gramofon. 12,05: Könnyű zene. 13,30: A 15. gyalogezred fuvószenekara. 18,45: Gramofon. 19,15: Gramofon. 19,25: Fuvószenekar. — Pozsony. 18,55: Magyar Ára. Szathmáry V.: Esti ekmelkedések. Ehrenthal Róza versei, Zenei nész. Jacobi.

Budapestre utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny” Budapestben a következő újságárusoknál kapható: A „Hungaria” nagyszálloda újságárusánál. A „Carlton” szálloda újságárusánál. A Keleti pályaudvar főosarnokában levő nagy újságbódoban.

Sybill. Heinecke: Romantikus keringő. Vecsey: Bánatkeringő. — Prága. 18,45: Gramofon. 19,10: Puccini Pillangócsasszony című operája a prágai Nemzeti Színházról. — Róma. 13,30: Gramofon. 14: Könnyű zene. 21: Gramofon. 21,30: Beszélőújság. 21,45: Vegyes hangverseny. — Varsó. 17: Népszerű zene. 18,15: Zongora-és hegedűszó. 19,35: Könnyű lemezek. 21: Könnyű zene. 23: Tanczene.

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 31.

Bucuresti. 13: Gramofon. 14: Könnyű lemezek. 18: Jordachescu zenekar. 19,15: Jordachescu zenekar. 20,20: Könnyű lemezek. 20,40: Rádiógyetem. 21: Helta Aida énekesnő hangversenye. 21,20: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. 22,15: Brahms: 11 szimfónia. — Budapest I. 7,45: Torna. Utána: His Master's Voice gramofonlemez. 10,45: Hírek. 11: 1. Magyar városok. Sopron. 2. Az amerikai konyha. (Felolvasás). — Közben gramofonlemez. 1: Déli harangzó. 1,05: Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 2,30: Az 1. honvédszállás fuvószenekara. 5: Polydor Brunswick gramofonlemez. 6,55: Heiszini közvetítés az új ügetőversenypálya megnyitására. 6,30: Darvas Jolya énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 7: „Köborlások Kasmir vizéin”. Baktay Ervin előadása. 7,30: Revere Gyula hárfázik, zongorán kíséri Polgár Tibor. 8: „Híres magyar kertek”. 8,30: Egyfelvonásos operák a Stúdióból. Vezényel Unger Ernő. 12: Hetényi-Heidelberg-Buday-Sebő művésztrío a Simplon-kávéházból. Bécs. 12: Paraszttáncok gramofonon. 13: A bécsi szimfonikusok déli zenéje. 17: Operarészletek gramofonon. 18,20: Herlinger szopránénekesnő előadása. 20,05: Heller: A boldok udvara. Háromfelvonásos operett. Mikszáth Kálmán „A szelstyei asszonyok” című regénye alapján. — Belgrad. 12: Gramofon. 12,20: Gramofon. 13,05: Rádiózenekar. 19,30: Gramofon. 20,30: Rádiózenekar. 23,30: Cigányzene a Potroasca Zadrugából. — Brünn. 12: Gramofon. 18,45: Gramofon. 21,20: Indra-parasztfuvószenekar. — Kassa. 12,30: Gramofon. 13,30: Déli zene. 14,30: Gramofon. 15,50: Gramofon. — Königswusterhausen. 15: Déli zene. 16: Hangkép egy szakiskolából. 17,20: Visszatérés az utazásról, zenés játékok. 19,30: Hangtudósítás a labesi ménésből. (felvétel). 21: Velős mondások. 21,55: Új kamaraművek. — Mor. Ostrava. 11,10: Fuvós paraszttanzenekar. 12: Gramofon. 13,30: Rádiózenekar. 18,45: Gramofon. — Prága. 18,45: Gramofon. 20,25: A zongoraszonáta történelmi fejlődése. Branberger J. előadása, Herzmann zongoraművész játékaival. Mozart: XIV. és XI. zongoraszonáta. 21,20: Tamburicaverseny. 23,15: Szalonzene. — Róma. 13,30: Gramofon. 14,05: Rádiózenekar. 18,15: Cselló-és szopránverseny. 20,20: Hírek idegen nyelveken. 21,15: Gramofon. — Varsó. 17,30: Kamarazene lemezek. 18,15: Könnyű zene. 20,05: Gramofon. 21: Szimfonikus hangverseny. 23: Tanczene.

A szerkesztő: Dr. STAUBER JÁNOS felel.

APRÓHIRDETÉSEK.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közzétehető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 10 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

ALKALMAZÁS.

INTELLIGENS, fiatal özvegy urinő, orvosnál vagy fogorvosnál asszisztensnő állást keres! Címeket „Karacter” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kér. 3122

EGY JÓLFŐZŐ fiatalabb szakácsné keresetlik szeptember 1-re, v. Ferdinand-utca 6. 3133

Azonnali belépésre

keresek fűszer- és rövidárú szakmabeli fiatal segédet. Román nyelv kívánatik. Berkovits H., Brád. 3125

Iparvállalatoknál jól bevezetett ügynököt keresünk special olajak bevezetésére: „Bucuresti vállalat” jelige alatt az Aradi Közlöny kiadójába. 3130

LAKÁS.

BULEVARDUL CAROL 70. erkélyes négyszobás, háromszobás udvari modern lakások bérbeadók 3086

Háromszoba, konyhás és egyszobás lakás olcsón kiadó. Volt hajó-u. 14.

Tiszta, modern

comfortos 4 szobás lakás azonnali, uccai 2 szoba, elő- és fürdőszobás garzon lakás, több éven át orvosai rendelő. novemberre kiadó. Volt Sárosv-utca 1. 3138

1-2-3 szobás komfortos lakások

központi fűtéssel, azonnali, illetve november 1-re kiadók. Lővebbet Plata Catedrali 6., a hátsófelgyelőlőnél.

ELLÁTÁS.

1-2 FIU vagy LEANY teljes ellátását vállalja uri család. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3132

VÉTEL ÉS ELADÁS.

CENTRALBOBIN varrógép eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3128

BLADO olcsón, jókarban levő háztartási cikkek. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

SCHÖBERL-AGY, antik bronz zenélő órák, antik bronz órák, antik szalonok. Biedermeier székek, 12-es edít evőeszköz, keleti és hazai perzsaszőnyegek, nyest boák, márkás porcellánok, gobelnek, vitrin, zongorák, antik szekrények, antik ágyak, faragott garnitúrák, steroek, függönyök, íróasztalok, könyvszekrények, aranyozott szalonsozababerenndezések stb. eladók. SALGONE bizományi üzlete. Str. Horia (Széchenyi-utca) 1. Neuman-palota

Legmagasabb napi áron fizetek: törmelék aranyat. Keresek női bundákat, keleti s hazai perzsaszőnyeget, antik misemondó ruhákat, antik festmények, művészi antik butorokat, antik arany és ezüst tárgyakat, zongorákat, szőlőpaberendezéseket, székeket, porcellánokat stb. SALGONE bizományi üzlet, Arad, Strada Horia 1., Neuman-palota. 1000

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

Benzinmotor,

faaprítógép, irórép és cseréptetős deszkaszín olcsón eladó. Löwy Béla. Volt Beczkó-utca 11.

INGATLAN.

HAZ, fűszerüzlettel, több lakással olcsón eladó. Volt Radnai-ut 54. 3137

VENNÉK belváros közelében 2-3 szobás modern kertes macánháza. Ügynököt nem díjazok. Állásokat „Adómentes” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába. 3185

Nagyteljesítményű iparvállalat

terjeszkedés céljából keres 5-600.000 lejjig magánkölcönt, kihelyezés biztosítva. Érdeklődni: Gergely, Str. Caragale 2. (Cetky Gergely-utca) 1 és 1/2 között. 3124

ALKALMI BUTOR VASARLAS: Ebédlők 6000 lejtől, modern uri szoba, világos hálószobák 3560 lejtől, fehér konyhabutor 1600, garnitúrák, ebédlő plusz divány, sezlon, Singer varrógépek, matracok, rugany betétek, csillárok, kaszások, zongorák, festmények, szőnyegek. 21. Uccu lejtől, antik butorok, pathévitrinek lejtől, íróasztalok és asztalok 600 lejtől, aranyat, disztárgyakat, antik tárgyakat, szőnyeget, disztárgy, nínót a legmagasabb napi Zálogtárgyakra a legmagasabb napi Zalogház folyósítja. b. tas. k. a legolcsóbb MISO” biz. üzlet, B. Dacia kávéház mellett.